

ДНЕВНИКЪ

(стенографически)

на

X^{то} Обикновено Народно Събрание

(първа редовна сесия).

III заседание, сръда, 20-й октомврий 1899 год.

(Отворено въ 3 часътъ и 20 минути слѣдъ пладиѣ, подѣ прѣдсѣдателството на прѣдсѣдателя Жечо А Бакаловъ.)

Прѣдсѣдатель: (Звъни.) Обявявамъ заседанието за открито.

Г. секретарьтъ, Д-ръ Динчевъ, ще прочете списъка на г. г. прѣдставителитѣ, за да се види: кой присѣтствува и кой отсъствува отъ днешното заседание.

Вълко Нейчовъ: Азъ прѣдлагамъ да се извикватъ имената само единъ пжтъ, а не два пжти, защото това е само губене врѣме.

Секретарь Д-ръ Пеню Динчевъ: (Прочита списъка.) Отсъствуватъ г. г. прѣдставителитѣ: Апостолъ Сарж-Ивановъ, Атанасъ Ив. Ибишевъ, Василь Пападопуло, Василь Геошевъ, Д-ръ Константинъ Стоиловъ, Д-ръ Димитъръ Теодоровъ, Д-ръ Василь Дочевъ, Иванъ Мандиковъ, Константинъ Апостоловъ, Константинъ х. Калчовъ, Кирилъ х. Яневъ, Константинъ Липовански, Минчо Нейчовъ, Младенъ Ивановъ, Никифоръ Влаевъ, Османъ-Бей Сали-Бѣевъ, Панайотъ Г. Чорбаджиевъ, Стефанъ Хр. Савовъ, Тодоръ Табаковъ, Тодоръ Мирковичъ и Христо Папазовъ.

Прѣдсѣдатель: Отъ 169 души г. г. народни прѣдставители отсъствуватъ 21; значи, има законното число прѣдставители за да се пристъпи къмъ разглеждане въпроситѣ, положени на дневния редъ.

Прѣди да се пристъпи къмъ дневния редъ, ще се прочете съкратениятъ протоколъ отъ миналото заседание.

Секретарь Миланъ Макавѣевъ: (Прочита съкратения протоколъ отъ II-то заседание.)

Прѣдсѣдатель: Има ли нѣкой да направи бѣлѣжка върху протокола, така прочетенъ? (Не се обажда никой.) Никой не прави бѣлѣжка; значи, протоколътъ се приема

за правиленъ и редовенъ. (Вълко Нейчовъ: Ако бѣше по-високо прочетенъ, щѣхме да направимъ бѣлѣжки!)

На дневенъ редъ за днешното заседание имаме:

I. Разглеждане оставката на подпрѣдсѣдателя на Народното Събрание, г. Атанасъ П. Краевъ, и, ако се приеме, избиране другъ на негово мѣсто;

II. Избиране комисии: 1) за изработване проектъ за отговоръ на Тронното Слово; 2) по разнитѣ министерства; 3) прошетарна комисия, и 4) за провѣрката на допълнителнитѣ избори, и

III. Докладъ на анкетнитѣ комисии по изборитѣ въ околитѣ: Луковитска, Кулека, Старо-Загорска, Горно-Орѣховска и Сърненогорска.

Ще се пристъпи най-напрѣдъ къмъ разискването на първия въпросъ, именно по оставката на подпрѣдсѣдателя на Народното Събрание г. Краева. Питамъ, има ли нѣкой отъ г. г. прѣдставителитѣ да говори по тоя въпросъ? — Г. Краевъ има думата.

Атанасъ П. Краевъ: (Отъ трибуната.) Г-да народни прѣдставители! Крайно признателенъ за довѣрието, съ което ме удостои почитаемото болшинство за подпрѣдсѣдателството, а почитенитѣ членове на опозицията за прѣдсѣдателството на Народното Събрание, и като запазвамъ единъ приятенъ споменъ за симпатитѣ, които ми се засвидѣтелствувахъ при тия два случая отъ многоуважаемитѣ мои колеги г. г. народнитѣ прѣдставители, най-почтително ви моля да благоволите да ме освободите отъ длъжността, която досега имахъ честта да занимавамъ въ бюрото на Народното Събрание.

И като благодарѣмъ повторно на г. г. народнитѣ прѣд-ставители за довѣрието, което искавахъ къмъ мене, пол-зувамъ се отъ случая да изразѣмъ радостта си, за гдѣто придобивамъ пълната си свобода, като народенъ прѣдста-витель, за да можъ да имъ съдѣйствувамъ, доколкото сла-битѣ ми сили позволяватъ, въ упражняване високитѣ атри-бути на Народното Събрание. (Ржкоплѣскане отъ центра и слабо отъ лѣвицата.)

Вълко Нейчовъ: Азъ, наистина, взехъ думата, защото не прѣдполагахъ, че г. Краевъ ще излѣзе на трибуната за да каже своята блага рѣчь.

Г-да! Ние, дѣйствително, тукъ отъ столоветѣ на опо-зицията нѣма защо да се оплачемъ отъ г. Краева, като прѣдсѣдател на Народното Събрание, въ своето качество на подпрѣдсѣдател. Напротивъ, има да се похвалимъ — колкото за мене искрено казвамъ, че има да се похваля — и, като съжалявамъ за оставката на г. Краева, отъ друга страна смяtramъ, като доказание за него, ако той не на-правѣше декларацията, която направи сега отъ трибуната на Народното Събрание. Г. Краевъ, въ всички свой дѣй-ствия тукъ, се е показалъ съвършенъ джентлементъ, а и сега такъвъ се показа, и нѣма защо да го викаме повторно на поста, отъ който той се отказва окончателно.

Прѣдсѣдателъ: Както се вижда, никой повече не желае да говори по тоя въпросъ. Тогава, поставямъ въпроса на гласуване и моля тия г. г. народни прѣдставители, които приематъ оставката на г. Краева, да си вдигнатъ рж-ката. (Болшинство.) Констатирамъ болшинство; значи, остав-ката на г. Краева отъ подпрѣдсѣдателството на Народ-ното Събрание е приета.

Давамъ 10 минути отидхъ, прѣди да се пристъпни къмъ избирането на другъ подпрѣдсѣдателъ.

(Слѣдъ отидхъ.)

Прѣдсѣдателъ: (Звъни.) Засѣданието се продължава.

Моля г. секретаря Д-ръ Пеню Динчевъ, да заеме мѣстото си и да извиква г. г. народнитѣ прѣдставители по списъка. Моля г. г. квесторитѣ Захарий Митовъ, Кон-стантинъ Досевъ и Сотиръ Календеровъ да заематъ мѣс-тата си, за да приематъ бюлетинитѣ. Сжщо и квестора г. Вълчо Стефовъ. (Квесторитѣ Захарий Митовъ, Констан-тинъ Досевъ и Сотиръ Календеровъ заематъ мѣстата си при кутията.)

Секретарь Д-ръ Пеню Динчевъ: (Чете списъка на г. г. народнитѣ прѣдставители, които на повикването оти-ватъ и подаватъ бюлетинитѣ си.) Атанасъ П. Краевъ, Ата-насъ А. Буровъ, Александъръ Арсениевъ, Алекси Филиповъ, Алекси Бояджийски, Алекси п. Ангеловъ, Апостолъ Сарж-Ивановъ (Отсѣтствува.), Ангелъ Крушковъ, Александъръ Люд-скановъ, Ахмедъ Хаджрчалъ, Ахмедъ Картовъ, Атанасъ Г. Куловъ, Атанасъ Ив. Ибишевъ (Отсѣтствува.), Божилъ Райновъ, Бончо Радаковъ, Боню Лунговъ, Богданъ Станко-вичъ, Владимиръ Недѣловъ (Отсѣтствува.), Вълчанъ Г. Ча-кжровъ, Василъ Кънчовъ, Василъ Пападополу (Отсѣтствува.), Вълчо Стефовъ, Василъ Георгиевъ (Отсѣтствува.), Вълчо х. Теневъ, Вълко Нейчовъ, Ванко Митковъ, Василъ Ст. Дже-

барски, Григоръ Д. Начовичъ, Ганю Чолаковъ, Гавриилъ Константиновъ, Георги Шиваровъ, Гуца Георгиевъ, Госпо-динъ Байновъ, Д-ръ Василъ Радославовъ, Д-ръ Сава А. Иванчовъ, Димитъръ Грековъ, Димитъръ С. Тончевъ, Д-ръ Димитъръ К. Вачовъ, Д-ръ Константинъ Стоиловъ (Отсѣт-ствува.), Димитъръ Петковъ, Д-ръ Лазаръ Дагоровъ, Д-ръ Димитъръ Теодоровъ (Отсѣтствува.), Д-ръ Василъ Дочевъ (Отсѣтствува.), Димитъръ Т. Варзовъ, Д-ръ Филипъ Симео-новъ, Димитъръ В. Мантовъ, Драганъ Цанковъ, Д-ръ Стоянъ Даневъ, Дамянъ Цековъ, Д-ръ Андрѣй Ходжовъ, Димитъръ Н. Провадалиевъ, Д-ръ Тодоръ Стаменовъ, Дянко Ив. Ко-джабашовъ, Д-ръ Петъръ Гудевъ, Димитъръ Маламеновъ, Донко Г. Анчевъ, Димитъръ Антоновъ, Деню Маневъ, Д-ръ Никола Генадиевъ, Д-ръ Пеню Динчевъ, Д-ръ Христо Йордановъ, Жеко Стояновъ, Желѣзко Петковъ, Жечо А. Бакаловъ, Захарий Митовъ, Иванъ Я. Поповъ, Иванъ Ман-диковъ (Отсѣтствува.), Йовъ Титоровъ, Илия Стоковъ, Йовчо Теневъ, Иванъ Д. Зографъ, Иванъ С. Кирковъ, Иванъ Бал-таджиевъ, Илия Георговъ (Отсѣтствува.), Иванъ Вѣлиновъ, Иванъ Московъ, Исмаилъ Чаушъ-Алиевъ, Иванъ Бобевски, Иванъ Г. Поповъ, Илия Д. Вълчевъ, Д-ръ Йорданъ Ц. Нейовъ, Коста Ранковъ, Константинъ Апостоловъ. (Отсѣт-ствува.), Константинъ Панайотовъ, Константинъ Янчевъ, Константинъ х. Калчовъ, (Отсѣтствува.), Константинъ Досевъ, Кирилъ х. Яневъ (Отсѣтствува.), Константинъ Липовански (Отсѣтствува.), Кирилъ Аврамовъ, Кръстанъ Доцевъ, Кирилъ Н. Добревъ, Д-ръ Кирякъ Провадалиевъ, Лазаръ Дуковъ, Лука Братановъ, Михаилъ Теневъ, Марко Велевъ, Минчо Нейчовъ, (Отсѣтствува.), Миланъ Макавѣевъ, Михаилъ К. Сарафовъ, Милчо С. Балтовъ, Младенъ Ивановъ (Отсѣтствува.), Мутишъ Мустафовъ, Мустафа Тахчи-Шерифовъ, Михаилъ Давидовъ, Маринчо Караконовъ, Михаилъ Калжновъ, Никифоръ Влаевъ (Отсѣтствува.), Ненко Храновъ, Никола Рухчевъ, Никола Йонковъ-Влашкинъ, Никола Ценовъ, Никола Странски, Николай Ненчовъ, Никола Боневъ, Никола Гемиджиски, Несторъ К. Абаджиевъ, Никола Константиновъ, Никола Ю. Бакаловъ, Никола Хр. Габровски, Никола Баковъ, Османъ-Бей Сали-Бѣевъ, (Отсѣтствува.), Петъръ Пешевъ, Панайотъ Г. Чорбаджиевъ (Отсѣтствува.), Петко Караве-ловъ, Петко Кочанковъ, Петъръ Н. Даскаловъ, Д-ръ Паскалъ Табурновъ, Паскалъ Гължбаровъ, Попо Табаковъ, Руси Ма-ловъ, Страти Димитровъ, Симеонъ И. Казанджиевъ, Сте-фанъ Касабовъ, Стефанъ Къойбашиевъ, Стойо Ранделовъ, Стефанъ П. Недевъ, Стефанъ х. Калчовъ, Стефанъ Таневъ, Стефанъ Поповъ, Сабри-Бей Салимовъ, Сотиръ Календеровъ, Славчо Бабаджановъ, Спасъ Ивановъ, Стефанъ Хр. Савовъ (Отсѣтствува.), Стоянъ Ив. Стояновъ, Стоянъ Т. Войковъ, Ст. Чешмеджиевъ, Стефанъ Жълтовъ, Тодоръ Иванчовъ, Тодоръ Табаковъ (Отсѣтствува.), Тодоръ Хр. Ширковъ, Тодоръ Мирковичъ (Отсѣтствува.), Тодоръ К. Шипковъ, Тодоръ Георгиевъ, Тодоръ Михайловъ, Тодоръ Атанасовъ, Христо Г. Поповъ, Христо Паназовъ (Отсѣтствува.), Халилъ Кара-Мустафовъ, Христо Г. Занковъ, Христо К. Хаджиевъ, Христо Конкилевъ, Христо М. Топузановъ, Христо Ив. Поповъ, Хаджи Шемшединъ Латифовъ, Цвѣтко Кара-Ива-новъ, Цвѣтко В. Таслаковъ, Яковъ Д. Матакиевъ.

Прѣсѣдатель: Има ли нѣкой отъ г. г. народнитѣ прѣдставители да не сж си чули името? (Никой не се обажда.) Значи всички, които сж тукъ, сж гласоподавали. (Слѣдъ прѣбройване отъ секретаря гласувавшитѣ народни прѣдставители.) Гласоподавали сж 146 души народни прѣдставители.

Моля г. г. квесторитѣ да отворятъ кутията и да прѣброжатъ бюлетинитѣ.

Квесторъ Захарий Митовъ: (Слѣдъ прѣбройването на бюлетинитѣ.) 146 бюлетини.

Прѣсѣдатель: Отъ направеното прѣбройване оказватъ се 146 бюлетини подадени — точно толкозъ, колкото и гласоподававшитѣ.

Моля г. г. квесторитѣ да починатъ проверката на бюлетинитѣ.

Квесторъ Константинъ Досевъ: (Прочита бюлетинитѣ.) Получили сж г. Йовъ Титоровъ 86 гласа, г. г. Д-ръ Василь Дочевъ и Тодоръ Щирковъ по 2 гласа, други нѣколко души по 1 гласъ; подадени сж 42 бѣли бюлетини и 5 бюлетини съ разни оскърбителни надписи, които азъ не прочетохъ, защото считамъ че е недостолѣнно.

Димитъръ Петковъ и Цвѣтко В. Таслаковъ: Бѣли да се считатъ! (Единъ прѣдставителъ: Да се прочетатъ!)

Прѣсѣдатель: Нѣма защо да се четатъ, г-да!

Миланъ Макавѣевъ: Трѣбваше да се прочетатъ, защото тѣ сж визитни картички.

Д-ръ Никола Генадиевъ: И една на г. Макавѣева!

Прѣсѣдатель: Моля, пазѣте редъ, г-да! И тѣй отъ 146 души гласоподаващи и 146 пуснати бюлетини, излиза, че г. Йовъ Титоровъ е получилъ 86 гласа и разни други лица отъ г. г. народнитѣ прѣдставители по единъ гласъ, двама само, г. г. Д-ръ Василь Дочевъ и Тодоръ Щирковъ по 2 гласа, и 47 бѣли бюлетини. Така щото, излиза, че г. Йовъ Титоровъ е получилъ най-много гласове, 86 гласа, и, слѣдователно, той е избранъ за подпрѣсѣдатель на Народното Сѣбрание. (Продължителни ржкоплѣскания отъ дѣсницата.)

Моля г. Титорова да дойде да заеме своето мѣсто.

Йовъ Титоровъ: (Отива на подпрѣсѣдателското мѣсто, съпровожданъ отъ продължителни ржкоплѣскания.) Г-да прѣдставители! Благодарѣ за голѣмата честъ, която ми направихте, съ избирането ми за подпрѣсѣдатель на Народното Сѣбрание. Азъ ви обѣщавамъ, че когато бѣдѣ повиканъ да прѣсѣдательствувамъ вашитѣ засѣдания, ще гледамъ да бѣдѣ справедливъ, доколкото силитѣ ми позволяватъ — еднакво справедливъ, както къмъ болшинството, така и къмъ меншеството. (Ржкоплѣскания.)

Прѣсѣдатель: На дневния редъ иде избиране на разни комисии. Една комисия за изработване проектъ за отговоръ на Тронното Слово. Какъ желае народното прѣдставителство, отъ колко лица първо да се състои тази комисия и второ отъ кого да става прѣдлагането членовѣтъ за въ тази комисия? (Гласове: Отъ бюрото да се прѣдлагатъ!)

Моля да се разрѣши по-напрѣдъ отъ колко лица да се състои.

Г-нъ Д-ръ Симеоновъ има думата.

Д-ръ Филипъ Симеоновъ: Комисииитѣ, които трѣбва да изберемъ по разнитѣ министерства, прѣдлагамъ да бѣдѣтъ отъ по 10 души и лицата да бѣдѣтъ указвани отъ самото бюро. Така сжщо и комисията, която ще изработи отговора на Тронното Слово, да се състои отъ 10 лица, както другитѣ комисии.

Прѣсѣдатель: Има прѣдложение комисията за изработването отговора на Тронното Слово да състои отъ 10 лица и членовѣтъ ѝ да се прѣдлагатъ отъ бюрото. Ще турѣ на вотиране това прѣдложение. Моля г. г. прѣдставителитѣ, които сж съгласни, щото комисията по приготвяне отговора на Тронното Слово да се състои отъ 10 лица и тѣ да се прѣдлагатъ отъ бюрото, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Констатирамъ болшинство.

Бюрото прѣдлага за членъ въ тая комисия . . . (Единъ прѣдставителъ отъ лѣвицата: Дочоолу!)

Драганъ Цанковъ: Имаше ли врѣме въ клуба да рѣшите? Защо не оставите Народното Сѣбрание да ги избира, ами все бюрото да ги избира? Може и Народното Сѣбрание да ги избере!

Д-ръ Филипъ Симеоновъ: Обичай е станало!

Драганъ Цанковъ: Обичай! Въ клуба, тамъ, въ вертена рѣшавате!

Г-не прѣсѣдателю, на твоето честолюбие говорѣ! Оставѣте Народното Сѣбрание да ги прѣдлага, а не бюрото!

Прѣсѣдатель: Моля! Нѣмате думата!

Драганъ Цанковъ: Списъкѣтъ ти го даватъ, ти не си го измислил! Даватъ ти го отъ вертена! Отъ разбойническия вертепъ! (Смѣхъ.)

Прѣсѣдатель: Бюрото прѣдлага за членъ въ тази комисия Д-ръ Лазаръ Дагоровъ. Които го приематъ да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се. (Вѣлко Нейчовъ: И за прѣсѣдатель на комисията!)

Бюрото прѣдлага за членъ въ тази комисия Михаилъ Калжновъ. (Приема се.)

Бюрото прѣдлага за членъ въ тази комисия Константинъ Калчевъ. (Приема се.)

Бюрото прѣдлага за членъ въ тази комисия Божилю Райновъ. (Приема се.)

Вѣлко Нейчовъ: За него не щѣ да вдигамъ ржка, защото е съмнителенъ. (Смѣхъ.)

Прѣсѣдатель: Бюрото прѣдлага за членъ въ тази комисия Стефанъ Жълтовъ. (Приема се.)

Бюрото прѣдлага за членъ въ тази комисия Александъръ Людскановъ. (Приема се.)

Бюрото прѣдлага за членъ въ тази комисия Д-ръ Йорданъ Ц. Нейовъ. (Приема се.)

Бюрото прѣдлага за членъ въ тази комисия Коста Ранковъ. (Приема се.)

Бюрото прѣдлага за членъ въ тази комисия Владимиръ Недѣлевъ. (Приема се.)

Драганъ Цанковъ: И той е съмнителенъ!

Прѣсѣдатель: Бюрото прѣдлага за членъ въ тази комисия Христо Ив. Поповъ. (Приема се.)

Вълко Нейчовъ: Малцина вдигатъ ржка, г-не прѣдсѣдателю. Трѣбва да броятъ гласовѣтъ!

Прѣдсѣдателъ: И тъй, комисията за изработване отговора на Тронното Слово състои отъ слѣдующитѣ лица: г. г. Д-ръ Лазаръ Дагоровъ, Михаилъ Калжповъ, Константинъ Калчевъ, Божилю Райновъ, Стефанъ Жълтовъ, Александъръ Людскановъ, Д-ръ Йорданъ Ц. Нейовъ, Коста Ранковъ, Владимиръ Недѣлевъ и Христо Ив. Поповъ.

Вълко Нейчовъ: На опозицията турихте кракъ!

Христо Конкилевъ: Толкова ли ви е страхъ отъ опозицията, че нѣма двама души въ тая комисия?

Драганъ Цанковъ: Тури отъ меншеството още двойца! Срамотно е! Тури 5 души!

Прѣдсѣдателъ: Народното Събрание рѣшава! Срамота е за вашата старостъ да говорите това, дѣдо Цанковъ!

Драганъ Цанковъ: Срамота е! Съ сопа ли ще управлявате?

Петъръ Н. Даскаловъ: Сопата трѣбва за стари хора. (Прѣдсѣдателъ: Г-нъ Даскаловъ! Нѣмате думата.) Нѣма да дрънка два сахата! Стига да дрънка. (Прѣдсѣдателъ: Той нека дрънка, Вие не . . .)

Драганъ Цанковъ: Кюлхане! И той ще ми вика, че дрънкамъ! Азъ не дрънкамъ. (Смѣхъ.) Азъ казвамъ истината, г-да—че трѣбва да турите 5 души отъ опозицията, а не да туряте само одного за маскаралжкъ. Омаскарихте държавата. Не ви е срамъ!

Прѣдсѣдателъ: Срамота е! Не ви прилича, г-нъ Цанковъ, да говорите това!

Драганъ Цанковъ: Какво е срамотно? Прѣдсѣдателъ си, ходилъ си въ Франция и не знаешъ кждѣ! Не ви е срамъ! (Смѣхъ.)

Прѣдсѣдателъ: На дневенъ редъ е избирање комисии по разнитѣ министерства. Ще пристѣпимъ къмъ избирање, първо, комисия по Министерството на Външнитѣ Дѣла.

Д-ръ Никола Геннадиевъ: По нѣкои министерства имаше избрани комисии, така щото, нѣма нужда да се прѣизбиратъ.

Прѣдсѣдателъ: Понеже съставътъ на Народното Събрание се допълни съ други, нови народни прѣдставители, вънъ отъ това, нѣкои отъ тогавашнитѣ не сж вече такива и понеже тѣзи комисии бѣхж избрани въ извънредна сесия, ще бжде основателно и законно да се избержтъ нови комисии.

Драганъ Цанковъ: Туй е умно, но прѣдишното не бѣше умно.

Д-ръ Никола Геннадиевъ: Прѣди всичко има да забѣлѣжж, че нѣмамъ нищо да се избержтъ нови комисии по всичкитѣ министерства. Това не е много важенъ въпросъ и абсолютно е безразлично. Но менѣ ми се струва, че по-правилно, по-редовно ще бжде за ония министерства, за които имаше избрани комисии, да се не избиратъ сега други. Комисии на едно Народно Събрание се избиратъ въ началото, въ първата сесия, а пъкъ дали това начало е почнало съ извънредна или съ редовна сесия, това е безразлично. Заради това, азъ мисля, че ако има нѣкои, които да сж се отказали отъ нѣкои комисии, или нѣкои да не сж вече прѣдставители, вмѣсто тѣхъ да се допъл-

нитѣ комисии съ още нѣколко члена, а пъкъ за онѣзи министерства, за които не е имало комисии, да се избержтъ такива. Туй ще бжде най-правилното. Но азъ не правя отъ това голѣмъ въпросъ и да не мислите, че му отдавамъ нѣкакво значение. Искамъ да забѣлѣжж само, че тоя въпросъ, че туй нововедение за пръвъ пѣтъ се чува: всѣка сесия да се избиратъ нови комисии.

Атанасъ П. Краевъ: Азъ мисля, че нѣма никакво неудобство, ако въ началото на всѣка сесия, Народното Събрание си избира комисии за разнитѣ министерства, толкова повече, че, въ конкретния случай, въ числото на народнитѣ прѣдставители влизатъ много нови сили, които бихж могли да вземжтъ участие въ свѣщателнитѣ работи на Камарата и да замѣстятъ ония членове на разнитѣ комисии, които не сж вече въ нашитѣ редове. Обаче, тукъ има единъ въпросъ, върху който азъ бихъ желалъ да обжриж, да привлѣжж благосклонното внимание на Народното Събрание, той е въпросътъ за секциитѣ, за работата, която Камарата извършва въ секциитѣ. Азъ и другъ пѣтъ съмъ бивалъ прѣдставителъ, та и въ други събрания съмъ възбуждалъ сѣщия въпросъ, но не се е обръщало внимание на него само затуй, може би, защото принадлежехъ на крайната лѣвица. Ласкаж се отъ приятната мисль, че сегашното Събрание ще погледне по-инакъ на тая мисль.

Г-да народни прѣдставители! Споредъ парламентарната традиция у насъ, избирали сж се комисии за всѣко министерство отдѣлно. Когато нѣкой законопроектъ се внесе отъ надлежното министерство, макаръ и да се раздава на народнитѣ прѣдставители, той, обаче, се обсжжда по-напрѣдъ отъ комисията по това министерство. Тази комисия има свой докладчикъ и той докладва мнѣнието ѣ въ публично засѣдание на Народното Събрание. Често пѣти се случаватъ, че въ надлежната комисия е нѣмало достатъчно подготвени за зрѣло, за полезно и всестранно изучаване на законопроекта, членове; напротивъ вънъ отъ комисията често пѣти се е оказвало, че има много по-просвѣтени умове, които бихж могли да даджтъ едно умѣстно, едно полезно мнѣние върху обсжждания въпросъ, но понеже не сж били членове въ комисията, тѣ сж били лишени отъ тая възможность, макаръ, че по Правилника за вътрѣшния редъ на Народното Събрание, по който ще се ръководимъ и тая сесия, е прѣдоставено право на всѣки прѣдставителъ да присѣтствува въ комисията, ако ще, безъ даже да бжде членъ. Споредъ заведената практика, имало е случаи да е допушанъ нѣкой прѣдставителъ да си искаже мнѣнието въ нѣкоя комисия, но винаги той е билъ женихъ, винаги той се е стеснявалъ. Имало е случаи, гдѣто нѣкои комисии сж се оплаквали отъ присѣтствието на такива народни прѣдставители, или пъкъ членовѣтъ на комисията, като сж мислили, че ще присѣтствува нѣкой прѣдставителъ, щомъ го виджтъ, че влѣзе, захлупватъ папката, или обръщатъ листото и почватъ да разискватъ други въпроси, започватъ да приказватъ масали, за да можтъ по тоя начинъ да се освободжтъ отъ присѣтствието му, безъ да му даджтъ възможность да искаже своето мнѣние, и тогава когато отсѣтствува да прокаратъ законопроекта. За да можтъ да

се отблъгнът подобни случки и най-сетнѣ, за да се даде възможност на цѣлото народно прѣдставителство да обсъжда всѣки единъ законодателенъ въпросъ, мислѣхъ, че добръ ще бѣде да се даде една друга нова процедура, каквато съществува въ другитѣ парламенти. За да слѣдваме тази нова процедура има и слѣдующитѣ аргументи. Обикновено това, което е рѣшила комисията и което се докладва отъ докладчика, то е, което се и прокарва, то е, което се вотира тукъ отъ Народното Собрание. Мжно можете да се вдигнете отъ скамейката, макаръ и да сте членъ на болшинството, или на меншеството, да прѣдложите едно мнѣние, колкото и да бѣде хубаво и полезно и да се прокара то. Прѣди всичко досега събранията — азъ не знаѣхъ какъ ще гледа, какъ ще мисли настоящето събрание по тоя въпросъ — ако сж отхвърляли мнѣнията на комисиятъ, тѣ сж бламирвали комисиятъ, бламирвали сж и себе си, защото не сж избирали кадърни хора за въ комисиятъ. Подиръ това, има опасностъ, отъ която трѣбва да се прѣдпазваме. Често пакти неприемането на едно мнѣние става за това, защото народнитѣ прѣдставители мислѣтъ да не би това мнѣние, изказано отъ нѣкого тукъ, да не е достатъчно обсъдено, да не е обсъдено зрѣло, слѣдователно вотирайтъ тѣй, както е приела комисията. Азъ съмъ билъ свидѣтель и много пакти съмъ видѣлъ нѣкои народни прѣдставители, слѣдъ като се сирѣтъ върху мнѣнието, което бѣше чуждо на комисията, да се раскайватъ, защо не сж могли въ тая бързина на законодателната машина да обсъждѣтъ това хубаво мнѣние, изказано отъ единъ тѣхенъ колега не членъ въ комисията, а сж направили грѣшка, като сж пропуснали да излѣзе отъ Камарата единъ законъ съ недостатѣци. Е добръ, азъ мислѣхъ, че всички тия скруполи може да се менажиратъ; ние може да избѣгнемъ неудобствата, които сж съществували въ до сегашнитѣ събрания, ако приемемъ една друга система, която имамъ честъ да прѣдложѣ. Тя е слѣдующата. Ако обичате, това може да стане сега съ едно рѣшение, а ако желаете може да се тури въ правилника. Но мене ми се струва, че сега може да се рѣши този въпросъ, отколкото да чакаме да го регулираме, когато изработимъ новъ правилникъ за вътрѣшния редъ на Камарата, къкъвто не знаемъ дали ще може да се изработи скоро. Новата система, която азъ имамъ честъ да прѣдложѣ на просвѣтеното внимание на г. г. народнитѣ прѣдставители, е слѣдующата. Народното Собрание да се раздѣли на секции, въ които да влѣзѣтъ по 10 депутати. Имаме 170 депутати, безъ единъ, може, слѣдователно, да имаме 17 секции. Всѣка секция да има по 10 члена. Меншеството съ болшинството може да се распрѣдѣли пропорционално въ всѣка секция отдѣлно, или пъкъ, ако искате, може да оставите меншеството въ извѣстно число секции, а пъкъ болшинството да турите въ отдѣлни секции. Както желаете. Всѣка една секция да има свой докладчикъ, независимо отъ прѣдсѣдателя. Всѣка секция, слѣдъ като обсъди извѣстенъ законопроектъ да докладва, чрѣзъ своя докладчикъ, мнѣнието си върху разгледания законопроектъ въ централната секция, а пъкъ централната секция да се съставлява отъ докладчицитѣ на специалнитѣ секции. Напр.; ще имаме,

както казахъ, 17 секции съ по 10 члена, ще имаме и една осемнадесета централна секция, която ще се занимава съ туй, което е вече послѣдната дума на всичкитѣ секции. Всѣки единъ отъ докладчицитѣ на отдѣлнитѣ 17 секции ще дойде въ 18-та, централна секция — на която по право е членъ — съ бѣлѣжкитѣ, направени върху обсъденитѣ законопроекти отъ неговата секция и, като се обсъждѣтъ бѣлѣжкитѣ на всичкитѣ 17 секции, тогава централната секция ще има особенъ докладчикъ, който ще се яви въ Събранието съ единъ окончателенъ докладъ, който ще прѣдставлява дѣйствително едно по-зрѣло мнѣние на комисията.

Има, г-да народни прѣдставители, мнозина наши колеги, които или се стѣсняватъ, или пъкъ нѣматъ възможностъ публично да излѣзѣтъ на трибуната да искажѣтъ едно свое мнѣние; а между тѣмъ не рѣдко се случаватъ, че именно между тия, които не излизатъ на трибуната, има хора, които иматъ много по-здравъ разумъ отъ ония лица, които твърдѣ често приказватъ. Е добръ, ако направимъ това распрѣдѣление на секции, ние ще дадемъ възможностъ на тия наши колеги, които обаче, сж лишени отъ дарбата да говорѣтъ тукъ, въ Събранието, да могатъ въ комисиятъ интимно прѣдъ другитѣ членове да искажѣтъ своитѣ мисли и сжждения. Ето защо, азъ прѣдлагамъ и молѣхъ почитаемото Народно Собрание да приеме тоя начинъ на дѣйствиe. Убѣденъ съмъ, че при тия условия законодателната дѣятелностъ на Народното Собрание ще се върни по-рационално и ще дава резултати по-благоприятни за престижа на Народното Собрание и за интереситѣ на страната.

Въ заключение ще кажѣ, че ако този въпросъ е новъ, ако той заслужава да се изслушатъ всички други мнѣния по направеното отъ мене прѣдложение и да се даде възможностъ да се направѣтъ възражения и т. н., азъ бихъ молилъ бюрото да отложи избирането на тия комисии за едно по-послѣдующе засѣдание. Извѣстно ви е, че още нѣмаме внесени никакви законопроекти отъ почитаемото правителство, нѣмаме внесени и прѣдложения отъ народнитѣ прѣдставители съ законодателенъ характеръ. Има нужда само да се избере една прошетарна комисия за разглеждане прошенията, както имаше необходимостъ веднага да се избере комисия за съставяне отговора на Тронното Слово. Така щото, азъ мислѣхъ, че нѣма никакви неудобства, нѣма да има никаква врѣда за работата, ако съ избирането на тия комисии се занимаемъ слѣдующето засѣдание. Обаче, ако почитаемото Народно Собрание или уважаемитѣ колеги, мислѣтъ, че азъ достатъчно можахъ да разяснѣхъ въпроса и че сж въ състояние веднага да вземѣтъ едно рѣшение, или да приемѣтъ това прѣдложение, тая нова система на дѣйствиe, или пъкъ да санкциониратъ досегашната практика, нѣма освѣнъ г. прѣдсѣдателятъ да консултира Събранието, като положи въпроса на гласуване, и да се пристѣпи по-нататѣкъ.

Вълко Нейчовъ: Г-да! Въ вещь на изборитѣ за комисии на Народното Собрание, ролята на опозицията е проста, и тя е опрѣдѣлена. Казахъ на опозицията, за да бѣдѣ ясенъ и точенъ. Опозицията не може да се нада а priori, че ней въ избора на комисиятъ, ще се направи онзи

дѣлъ, който се пада на нейната численост и, може би, на нейната сила на интелигенция. Остава, слѣдователно, отъ тази точка зрѣние погледнато на работата, на болшинството да прѣмѣри обстоятелствата и, ако то мисли, че е по-добъръ, по-износно за него, или за неговитѣ партийни интереси, да понесе цѣлата отговорност на рѣшенията, които излизатъ отъ нѣдрото на комисииѣ, да изключи опозицията изъ тия комисии, както сега я изключи отъ комисията, която ще да състави отговора на Тронното Слово. Ако болшинството мисли, и азъ мисля, че настоящето болшинство стои на висотата на възгледа за по-общи дѣйствиия на тази страна, то ще отиде да пригърне една справедлива пропорция изъ опозиционнитѣ елементи въ състава на комисииѣ. Азъ обичамъ да вѣрвамъ, че болшинството стои на тази почва. Азъ съмъ единъ отъ ония умове, казвамъ го, които не могатъ да се мирятъ съ една нужда на реформи, по всички отрасли на управлението на нашето мило отечество, съ такова едно често промѣняване на комисииѣ. Ако ние, въ нѣдрата на това Събрание, намѣрили сме дори, като система, да прѣсилваме и буквата и духа на единъ ясенъ членъ на Конституцията, като избираме едно постоянно бюро, единъ постояненъ прѣдсѣдателъ и постоянни подпрѣдсѣдатели за всичкото врѣме докато трае мандатътъ на Народното Събрание, защо да не приемемъ и друго нѣщо по-полезно, особено като нѣма да прѣтѣлкуваме нѣкой другъ законъ, именно да приемемъ, че комисииѣ, веднажъ избрани въ началото на единъ законодателенъ мандатъ на едно Народно Събрание, трѣбва да останжтъ постоянни, докато трае мандатътъ на Народното Събрание. Защото, г-да, ако ние искаме дѣйствително да обсъждаме, каквато и да е реформа за България, ние друго-яче не можемъ. Измѣнението на комисииѣ при всѣка сесия на Народното Събрание има за печаленъ резултатъ това, щото тия комисии да нѣматъ всичкото изисквано врѣме да изучаватъ въпроситѣ, които сж подложени на тѣхно изучване, и да се прѣкъсне нишката на всички добри начинания, които може да испрошижтъ добри, хубави и полезни за страната реформи.

Менѣ много ми се харесва начинътъ на дѣйствие по отношение на комисииѣ, прѣдставенъ отъ почитаемия нашъ колега г. Краевъ. Но, г-да, нека се установимъ добъръ на тая точка, че ние не можемъ да дойдемъ до осъществлението на каквито и да било радикални реформи по управлението у насъ, до като не се установимъ на нуждата да имаме постоянни комисии на Народното Събрание, избрани веднажъ, и заченалитѣ идеи и туренитѣ реформи да тражтъ дотогава, докато трае мандатътъ на Народното Събрание. Азъ, слѣдователно, бихъ щѣлъ да се пригърне тая идея, и не можъ освѣнъ да подкрѣпж твърдѣ искренно мнѣнието на г. Краева.

Александъръ Людскановъ: Г-да народни прѣдставители! Трѣбва да благодарж на г. Краева за неговото твърдѣ умѣстно прѣдложение, направено днесъ тукъ. Прѣдложението на почитаемия Шуменски депутатъ не може да се вземе, че е малко въ противорѣчие съ онова, което току-що извършихме. Истина е, че прѣди нѣколко минути се избра

една комисия за изработване отговора на Тронната Рѣчь и могло би да се възрази: тѣй като еднажъ се избра една комисия, то трѣбване да вѣрвимъ послѣдователно и да изберемъ нови такива, които да замѣстжтъ вече сжществуващитѣ комисии, избрани лѣтосъ въ извънредната сесия. Г-да народни прѣдставители! Въ случая не може да има непослѣдователностъ, не може да има противорѣчие, затуй, защото, ако има нѣкоя комисия, която да е, така да се каже, повече съ политически характеръ, тя е само комисията по изработване отговора на Тронната Рѣчь; тя е която ще има да прѣдстави настроението, възгледитѣ на страната, когато ще се отговаря на Тронната Рѣчь. Така щото, азъ мисля, че въ случая сме постигнали много добъръ, като сме избрали нова комисия. Добъръ е, щото, въобще, при приготвянето отговора на всѣка Тронна Рѣчь да се избира нова комисия, защото идеитѣ, вѣянията въ страната се измѣняватъ и една нова комисия по-добъръ и по-вѣрно ще изразява тия възгледи тия настроения въ отговора на Народното Събрание на рѣчта на Държавния Глава. Обаче, за другитѣ комисии, менѣ ми се струва, че въпросътъ не стои така. За тѣхъ ние трѣбва да приемемъ или че ще постоянствуваме на вече избранитѣ такива, исходяйки отъ приетия вече принципъ, че бюрото и комисииѣ се избиратъ за цѣлия законодателенъ периодъ, или же, ако приемемъ противното, трѣбва при всѣка сесия да прѣизбираме, както всичкитѣ комисии, така и самото бюро на Народното Събрание. Веднажъ ние приехме, че послѣдното си остава за цѣлия законодателенъ периодъ на това Народно Събрание, естествено е, че сжщото трѣбва да се приеме и за комисииѣ. Позволено е въ случая само едно да стане, именно, да се допълнижтъ названитѣ комисии, понеже когато тѣ се избраха, въ тая свещена ограда не бѣха прѣдставени много избирателни околии. Сега имаме 35 или 37 нови народни избраници, които могатъ въ много да измѣнижтъ нашитѣ възгледи, които могатъ да внесжтъ нова строя и да открижтъ новъ хоризонтъ въ нашата дѣятелностъ. Прочее, мисля, че е по-добъръ и по-справедливо да се допълнижтъ сжществуващитѣ вече комисии, стражнѣрно съ числото на новоизбранитѣ депутати. Но азъ отивамъ и по-далечъ. Азъ намирамъ твърдѣ щастлива идеята на г. Краева. Не може да се възрази противъ нея, че тя е едно нововедение и че, слѣдователно, не трѣбва да се приема. Между многото, ето най-главното ми съображение, по което поддържамъ прѣдложението на почитаемия Шуменски депутатъ. Както за съжаление се е гледало у насъ на партизанскитѣ работи, макаръ всички които стоижтъ било на дѣсно или на лѣво на тази ограда да прѣдставляваме тукъ цѣлия Български народъ, обаче, по приетия досега обичай и по кривото тѣлкуване на правилника, въ всичкитѣ комисии на Народното Събрание, $\frac{9}{10}$ може да е много, но $\frac{8}{10}$ отъ тѣхъ сж били лица, пранадлежащи на правителственото болшинство, а за останалитѣ $\frac{1}{10}$ или $\frac{2}{10}$ отъ тия комисии е зависѣло отъ благоусмотрѣнието на болшинството, чрѣзъ своето бюро, да избере нѣкои лица отъ меншеството, които да прѣдставляватъ мнѣнието на послѣдното въ комисииѣ. Резултатътъ отъ тая неправилна практика е билъ слѣдую-

цията: по-способнитѣ хора отъ дѣсницата попадатъ въ 3, 4 и даже 5 комисии, а повечето отъ най-способнитѣ лица отъ лѣвицата — понѣкога не попадатъ даже нито въ една комисия. Ония же, които попадатъ въ нѣколко комисии, като не могатъ да смогнатъ всъду да се явятъ, явяватъ се само въ нѣкой отъ комисииѣ и, разбира се, тамъ гдѣто имъ е угодно, а меншеството, исклучено по този начинъ отъ разнитѣ комисии, не само не може да прѣдставлява своитѣ мнѣния, но още е осъждено на бездѣйствие. Така напримѣръ, отъ 170 души въ нашата камара само 30 или 40 души народни избраници сж осъдени на усилен дѣятелностъ, а всичкитѣ други, или по-голѣмата частъ отъ тѣхъ, сж въ бездѣйствие, защото това имъ се налага отъ болшинството по начина, по който се опрѣдѣлятъ комисииѣ. И дѣйствително, вземете избранитѣ отъ извънредната сесия комисии: азъ можъ да ви укажъ на лица отъ дѣсницата, които сж членове въ по 3 и даже 4 комисии. Можъ въ сжщото врѣме да ви укажъ на лица отъ лѣвицата, които не сж членове въ нѣкоя комисия. Дѣйствително, въ Правилника е казано, че ако единъ прѣдставитель е избранъ за членъ въ повече отъ една комисия, той може да се откаже; но отъ членовѣтѣ на болшинството това едва ли се е нѣкога практикувало. Трѣбва, г-да народни прѣдставители, да имаме въ случая прѣдъ видъ важността за правяне икономия, както на врѣмето така и на труда. Ние говоримъ, че всѣко наше засѣдание струва 3.000 л. — твърдѣ добрѣ — дайте ни тогава намъ, които сме дошли тука отъ името на народа, да работимъ, да помогнемъ съ онова, което можемъ. Азъ говорѣхъ това отъ името на всички ония почитаеми другари отъ лѣвицата, които иматъ сжщото право като васъ да радѣжтъ за тая страна. Когато дойде тукъ нѣкой докладчикъ на нѣкоя комисия да развие една идея, както твърдѣ справедливо забѣлѣжи г. Краевъ, или не можемъ да се вредимъ, понеже този нещастенъ Правилникъ не допуца повече отъ 7 души да говорѣжтъ — или пъкъ не можемъ да се искажемъ, защото не всички отъ насъ могатъ да говорѣжтъ отъ трибуната. Дайте ни възможность въ комисииѣ, гдѣто всѣки единъ по-малко се стѣснява, да можемъ всички да вземемъ участие въ работитѣ на Народното Сѣбрание. Какъ може това да стане — Г-нъ Краевъ ги указа. Всичкитѣ камари въ свѣта — азъ нѣма да указвамъ на друга, за да не ви утегчавамъ, освѣнъ на френската — така дѣйствуватъ: распадатъ се сами тѣ на извѣстно число секции, както тѣ ги наричатъ, а ние ще ги наричаме комисии, спорѣдъ терминологията на нашия Правилникъ, гдѣто всѣки единъ трѣбва да вземе участие въ дѣлата на народното прѣдставителство, за което именно сме пратени тука. Ние не сме испратени отъ нашитѣ избиратели само за да служимъ, като една машина за утвърждението или неутвърждението на извѣстни работи, прѣдварително рѣшени, а да вземемъ най-живо участие въ всѣко начинание за доброто на тая страна. А пъкъ, както казахъ, нашиятъ Правилникъ дава право само на 7 души да говорѣжтъ по единъ въпросъ, та може да се случи, щото 5 души да говорѣжтъ отъ едната страна, а само двама отъ другата, и да се прѣкратѣжтъ дебатитѣ. Е, моля ви се, гдѣ ще можемъ да се искажемъ ние; гдѣ и какъ ще мо-

жемъ да вземемъ живо участие въ дѣлата на Народното Сѣбрание? Виждате, че нѣмаме никаква възможность. Каза ви г. Краевъ много справедливо, че ако нѣкой отъ насъ пожелае да отиде въ тия комисии, на които той не е членъ, той не само не може да вземе участие при разискването тамъ на по-важнитѣ въпроси, но още може да го стѣснатъ, или самъ може да бѣде стѣсенъ, като не е членъ на надлежната комисия, защото той нѣма наравно гласъ съ другитѣ. Азъ съмъ напълно съгласенъ съ г. Краевото прѣдложение и, ми се струва, че то е толкова важно и сжщественно, щото би изисквало прѣди да пристѣпимъ къмъ избирането на комисииѣ, да го туримъ на дневенъ редъ за друго засѣдание, за да имаме врѣме да го пообмислимъ; или же, ако това пожелае болшинството, да се съгласимъ още сега върху слѣдующето, което е едно допълнение и измѣнение на г. Краевото прѣдложение: тѣй като, споредъ мене 17 комисии или секции отъ по 10 члена е твърдѣ много, ние можемъ да приемемъ щото числото на комисииѣ да бѣде половината отъ 17 — 8 комисии по 20 души членове — асѣж толкова имаме и въ миналата сесия. Та, казвамъ, 8 комисии по 20 души ще отговаря и на числото на г. г. народнитѣ прѣдставители безъ министритѣ и г. прѣдсѣдателя на Народното Сѣбрание. Тогава...

Атанасъ П. Краевъ: Искамъ да...

Прѣдсѣдатель: Моля, моля, г-нъ Краевъ!

Александъръ Людекановъ: Сега, като турямъ 160 души срѣдно число и тѣй, като смѣтамъ, че 100 души сж отъ дѣсницата и 60 отъ лѣвицата, численото отношение ще бѣде 10 къмъ 6, или 5 къмъ 3; та, ако се раздѣлимъ на 8 комисии — по принципъ да се вземе това — болшинството ще се прѣдставлява въ тия комисии спрѣмо меншеството, както 10 къмъ 6. Като се приеме тоя принципъ, тогава да се прѣдостави на лѣвицата и на дѣсницата тѣ сами да укажѣтъ на бюрото за всѣка комисия своитѣ членове за надлежнитѣ комисии, споредъ познанията и способноститѣ имъ. Така щото, въ всѣка комисия, безъ разлика, каквато и да е тя, да бѣдемъ нумеративно, числено, пропорционално прѣдставлявани, и ние, и вие. И тогава ще излѣзе слѣдующето: въ осемтѣхъ комисии вие ще имате 100 гласа, а ние 60 гласа. И тогава, като сме опълно-мощени ние да си избираме хората, ще знаемъ въ всѣка една комисия да туримъ и подходящитѣ лица, а не както е сега, когато се назначаватъ отъ бюрото, защото може да попаднатъ едни членове тамъ, гдѣто не имъ е мѣстото. Може би хора, като г. Лазаръ Дуковъ, който може да даде твърдѣ цѣнни свѣдѣния по земледѣлието и търговията, да попаднатъ въ комисията по правосѣдието или въ оная по външнитѣ дѣла, както се е случвало твърдѣ често, за да не кажъ всѣки пѣтъ. Струва ми се, че въпросътъ е много важенъ, за да се занимаемъ съ него. Доколкото моитѣ свѣдѣния отиватъ, и миналото IX-то Обикновено Народно Сѣбрание се е занимавало съ него и е натоварило даже комисия, която да измѣни Правилника въ тая смисълъ — азъ не бѣхъ членъ на него Сѣбрание, но съмъ чувалъ, че даже тя е изработила подобенъ единъ Правилникъ; но тѣй като ние нѣмаме сега нужното врѣме да се занимаемъ съ

Правилника, ние можемъ да приемемъ веднага принципа, и прѣдлагамъ щото още сега Камарата да се распадне на извѣстно число комисиии или секции и въ тия комисиии да се прѣдставляватъ пакъ числено, пропорционално всичкитѣ депутати, всичкитѣ мнѣния, и всичкитѣ тежнениа въ тая Камара. Извѣстно е, че често и най-право мнѣние остава въ меншеството, така щото, мнѣнието на болшинството не е винаги най-правото и най-доброто. Вие знаете, че Исусъ Христосъ бѣше единъ, едничакъ на своето мнѣние, а всичкитѣ свѣтъ бѣше противъ него, но съ врѣмето неговитѣ идеи пакъ вѣстържествувахъ. Сократа отровихъ, но той остана пакъ правъ. Значи, не може да се говори, че абсолютното право е на оная страна, която е въ болшинство. Като е така, и понеже нашата мисия тукъ е да работимъ, а не да бездѣйствуваме, дайте ходъ на това наше желание. Всички знаемъ, а особено ония, които боравятъ съ законитѣ, че България днесъ страда тѣй да се изразжъ отъ многозаконичество. Ние правимъ и поправяме всѣка година законитѣ; нѣма страна, гдѣто да има толкова много закони, както у насъ, а тамъ, гдѣто има много закони, тамъ е беззаконие. Това става, защото, за съжаление, досега нито едно Народно Собрание не се е въодушевявало отъ идеята, че ние тукъ, като се събираме, макаръ и да засѣдаваме на двѣтъ страни на залата, не сме и не можемъ да бждемъ противници на тоя народъ, който ни е пратилъ да работимъ отъ негово име, не сме и не можемъ да бждемъ едниѣ прѣдатели, а другитѣ патриоти; всички сме равни, всички прѣдставляваме интереситѣ на България и радѣмъ за тѣхъ, само че едниѣ разбиратъ тия интереси и срдствата за тѣхното прокарване по единъ начинъ, а другитѣ — по другъ начинъ. Взимамъ въ внимание партийната организация, разбирамъ партийни интереси при избора на извѣстни комисиии, както казахъ за Тронната Рѣчь, понеже тя е повече политическа комисиия — тамъ болшинството нека наложи своята воля, своето мнѣние, своитѣ идеи, понеже то прѣдставлява тѣй или иначе въ случая болшинството на народа; но въ законитѣ, които ще установяваме и които не сж и не могатъ да бждатъ само за днесъ и за утрѣ, а за поколения и за вѣкове, които трѣбва да сж отражение на нашитѣ нужди, на стрѣмленията на нашето общество, въ всичкитѣ му проявления, мислж, че е справедливо и добрѣ, па най-сетнѣ ми се чини, че е вече и врѣме, щото и у насъ да се въведе принципътъ, щото всички мнѣния въ тая Камара, всички направления, всички тежнениа да бждатъ прѣдставлявани въ комисиитѣ и да иматъ своя изразъ по единъ или други начинъ и отъ народната трибуна. По-практично прѣдложение отъ това не може да бжде. Вие болшинството пакъ ще имате перевѣсъ въ тия комисиии: вие ще имате 10 души, а ние — 6. За по-зрѣло обмислюване на законопроектитѣ, може да се приеме и една комисиия така да я нарежжъ *ad hoc*, както впрочемъ прѣдложи и г. Краевъ, само, че той каза щото тя да се състои само отъ докладчицитѣ на разнитѣ, споредъ него 17, комисиии. Азъ пъкъ допълнявамъ това прѣдложение така: тая комисиия, да я нарѣчемъ за удобство централна, освѣтъ отъ докладчици да се състои и отъ прѣдсѣдателитѣ на 8-тѣ комисиии; прѣзъ

нея ще прѣминаватъ, ще се рафиниратъ, така да се изразжъ, всичкитѣ законопроекти, прѣминали прѣзъ разнитѣ секции или 8 комисиии, та чакъ тогазъ да дойдятъ тукъ на тази трибуна. И бждете увѣрени, че ако сме имали случай и възможность да искажемъ своето мнѣние, своя възгледъ въ комисиията, нѣма да бждемъ толкозъ словоохотливи да дойдемъ и тукъ да говоримъ, да отнимаме вашето врѣме и да правимъ, щото да се губи екжпото врѣме на Народното Собрание. Ако се приеме нашето прѣдложение, тогава ще се распрѣдѣлимъ, кой кждѣто се падне, както отъ болшинството, тѣй и отъ меншеството, и понеже отъ всѣки въпросъ не може да се прави кабинетенъ въпросъ, работата на Народното Собрание ще спори. Единъ законопроектъ, миналъ веднажъ въ частната комисиия, гласуванъ и въ централната комисиия — отъ прѣдсѣдателитѣ и докладчицитѣ на разнитѣ осемъ комисиии, — тоя законопроектъ ще се яви тукъ добрѣ обжеденъ, приготвенъ, така да се изразжъ, онеченъ, и тогазъ, разбирамъ да се позволи само на 7 души да говоржтъ по него. Въ Английската камара има другъ начинъ, за разглеждане законопроектитѣ. Прѣдсѣдателътъ на засѣданието, когато се разглежда единъ законопроектъ, не е оня, който възсѣдава въ камарата. Тамъ камарата се прѣобрѣща въ комитетъ.

Заклучавамъ, понеже не желажъ да ви отегчавамъ. Прѣдложението на г. Краева е многозначуще — то е много важно — и понеже ние сме достатъчно узрѣли за една по-правилна, по-правомѣрна парламентарна дѣятелность, нека се отложи разискването на тоя въпросъ за идущето засѣдане, да го обмислимъ всички по-зрѣло, и, ако се приеме, тогазъ да се распадне Собранието на 8 или 16 секции — азъ поддържамъ 8 — въ които по право да влизатъ прѣдставители и отъ дѣсницата, и отъ лѣвицата, пропорционално съ тѣхната численость, като се прѣдостави правото, както на дѣсницата, така и на лѣвицата, сами да назначаватъ своитѣ членове въ разнитѣ комисиии. Това би било най-справедливо. Ако, обаче, това прѣдложение не се приеме, и ако почитаемото Народно Собрание рѣши сега още да се пристжпи къмъ избора на комисиитѣ, тогазъ азъ поддържамъ мнѣнието, щото сжществуващитѣ комисиии да си останжтъ, а само да се попълнжтъ съразмѣрно съ новоизбрани депутати.

Христо Ив. Поповъ: Г-да прѣдставители! Азъ не съмъ съгласенъ съ мнѣнието на г. Генадиева, който иска да ви убѣди, че трѣбвало да си останжтъ старитѣ комисиии, а не да се избиратъ нови. Вие знаете, г-да, че сесията, въ която сж избрани тия стари комисиии, бѣше извънредна; тя бѣше свикана за специална цѣль и само за тая специална цѣль Народното Собрание можеше да дѣйствува — вънъ отъ тая цѣль, тя не можеше да дѣйствува. И, слѣдователно, тѣй погледнато, комисиитѣ избрани въ извънредната сесия на настоящето Народно Собрание, свикана за специална цѣль, не би могли да дѣйствуватъ, не би могли да се продължжтъ. Независимо отъ това, г-да народни прѣдставители, ми се струва, че ние трѣбва да уважаваме нашитѣ традиции. Колкото и да се малко уважаваме ние българитѣ, колкото и малки хора да се

смятаме, все таки ние не можем да игнорираме дѣятелността на нашитѣ прѣдшественици, не можемъ съвсѣмъ да сметемъ за нула всичко онова, което сж направили нашитѣ дѣйци; лоши, добри, все таки тѣ сж произведение на нашето отечество. Слѣдователно, погледнато отъ тази точка зрѣние, ние трѣбва да пазимъ традициитѣ и да постигнемъ тѣй, както по-рано сж постигвали, именно въ случая да се избиратъ комисии тѣ въ всѣка сесия. Това има и своето практическо значение, г-да прѣдставители. Недѣйте мисли, че законодателната политика нѣма нѣкакво значение; недѣйте мисли, че ако болшинство или меншинство попадне въ комисии тѣ, отъ болшинството или меншинството нѣма никакво значение. Да мислимъ иначе, това значи ние да се лъжемъ, г-да прѣдставители. Всѣка партия, която е на власт, била тя каквато и да е, каквото и да е нейното направление, каквато и да е нейната програма, г-да, тая партия носи отговорността, че е на власт, и въ всичкитѣ нейни закони трѣбва да се провежда, да прогледва нейниятъ духъ. Това ще ми позволите. . . . (Драганъ Цанковъ: Аферимъ! — Ржкоплѣскане отъ лѣвицата. — Смѣхъ.) Нема кога вие дойдете на тая дѣсница ще мълчите и ще викаете непрѣмънно меншинството, то да законодателствува тѣй, както обича, и тамъ въ кюшетата, а не тукъ отъ трибуната? Нема вие ще позволите това нѣщо? И мислите ли, че има такава законодателна дѣятелностъ другадѣ въ Европа, гдѣто непрѣмънно меншинството да дойде да прѣвъсходствува болшинството, когато отговорността е на властующата партия? (Драганъ Цанковъ: Ти не си сънувалъ още Европа!) Азъ знамъ и твърдя, че нашитѣ приятели ще даджтъ мѣсто и на васъ; вѣрвамъ ще ви даджтъ това, което ви прилича: ще избереме и между васъ хора, които дѣйствително сж се отличили и трѣбва да бждтъ въ комисии тѣ. Но да искате вие непрѣмънно да прѣвъсходствувате, да се раздѣлимъ на секции по партии, това, азъ мисля, г-да, не може да има никога мѣсто. Това не можете и вие да го изпълните, когато дойдете на власт. И вие помежду си, когато дойде да се избиратъ комисии, нѣма да се съгласите. Ето защо, казвамъ, да се не обвиняваме тѣй напразно. Истината си е истина. Наше е болшинството — то ще си избере хора испомежду си; пакъ ще да даде мѣсто и на васъ. Ако искате и обичате да работите, както каза г. Людскановъ, развързани ви сж ржцѣтѣ, отворено е полето. Вие имате възможностъ тамъ на трибуната да извадите вашитѣ оратори да ни убѣджтъ, че дѣйствително вие желаете само доброто на България, а не съсишването на партията, която е на власт, и ние ще приемемъ вашитѣ мнѣния. . . . (Пвѣтко В. Таслаковъ: Само да не станете „господинъ Седмий“!), ние ще приемемъ всички-ваши закони, които дѣйствително сж добри, които ще се убѣдимъ, че дѣйствително сж за въ полза на отечеството.

Ето защо, г-да прѣдставители, менъ ми се струва, че туй прѣдложение, което ви правятъ, да се раздѣлимъ на секции по партии, когато нашитѣ партии всѣки день се дѣлжтъ — отъ центра отиватъ на края, отъ края, отиватъ на центра; ние помежду си нѣколко души не се знаемъ кой какъвъ е — туй прѣдложение, казвамъ,

е съвършено неумѣстно. Нѣма защо да се дѣлимъ на комисии по партии: всички прѣдставяваме България. Който дѣйствително мисли за доброто на отечеството ни, нека даде гласа си за тѣзи хора, които сж му познати, безразлично отъ коя фракция сж, стига да сж патриоти и желающтъ доброто на България. (Драганъ Цанковъ: Като тебе!) И когато се убѣдимъ, че наистина има такива хора, които не гледатъ само да туржтъ кракъ на властующата партия, а работжтъ за доброто на отечеството, ние сами ще ги изберемъ въ комисии тѣ, на, макаръ тѣ да сж и отъ лѣвицата. Ето защо това прѣдложение, азъ не мога да одобря и ми се струва, че Народното Събрание е свободно и дѣсницата и лѣвицата сж свободни да гласуватъ за когото искатъ. Нѣма нужда да дѣлимъ Събраниято на секции и въ всѣка секция непрѣмънно да падне единъ отъ центъра, другъ отъ лѣвицата, другъ отъ дѣсницата и т. н. Защо ще ги дѣлимъ? Всички сж еднакви, всички сж равни, всички сж депутати и иматъ равни права. Независимо отъ това, азъ настоявамъ още и на туй, че всѣка партия трѣбва да си има своята законодателна политика. И ние трѣбва да пазимъ това правило. (Драганъ Цанковъ: Ти си пръвъ пакъ депутатъ!) Стоиловъ прокарва консервативни закони, даже закони деспотически, и то съ името на либерализма; той унищожи народнитѣ скъдища. (Ржкоплѣскане. — Димитъръ Петковъ: Кой е? За кого говори?) Ние ще приемемъ вашето мнѣние, когато то се съгласява съ интереситѣ на отечеството. (Д-ръ Никола Генадиевъ: Съ интереситѣ на вашата партия? Да давате сулфато безъ пари!) Стоиловъ имаше либерално болшинство, но унищожи най-свободнитѣ закони. . . . (Не се чува. — Драганъ Цанковъ: Елате кждѣ трибуната, че не се чува!) Онѣзи, които сж истински, идеални патриоти, бждете увѣрени, че всѣкога ще намѣржтъ мѣсто. Ето защо, ми се струва, че тази традиция и практика, която е освѣтена отъ нашитѣ събрания, трѣбва да я пазимъ: комисии тѣ избира Народното Събрание, то гласува за които лица обича. Бюрото прѣдлага лицата и ако иматъ болшинство, могатъ да се избержтъ, ако нѣматъ, нѣма да се избержтъ.

Атанасъ П. Краевъ: Г-да! Азъ трѣбва да искажъ съжаление. . . . (Драганъ Цанковъ: Ела говори тукъ на трибуната, да те чуемъ. — Краевъ отива на трибуната.)

Г-да народни прѣдставители! Азъ съжалявамъ, че се погледна на това прѣдложение, което имахъ честта да направя, отъ партизанска гледна точка. Този въпросъ трѣбва да обсъди всѣки отъ насъ, доколкото е възможно, обективно. Трѣбва да имаме съзнанието, че принадлежейки на разни партии, прѣди всичко ние сме тукъ народни прѣдставители, и цѣлтъ ни трѣбва да бжде не само да задържимъ нашата партия на власт, или да издигнемъ нашата партия на мѣстото на властующата; трѣбва да имаме за стрѣмление нѣщо по-почтено, нѣщо по-възвишено. (Нѣкои ржкоплѣскатъ.) А то ще бжде съ взаимни усилия, съ просвѣтеното съдѣйствие на всички умове, каквито ги има по всички банки, като захванешъ отъ най-крайната банка на дѣсницата и дойдешъ до най-крайната на лѣ-

вицата. Тръбва съ съдѣйствието на всички да се стараемъ да искараме нѣщо хубаво и полезно. И сетнѣ, нито ние болшинството да се срамуваме, нито ние, като меншество да се гавримъ, но да имаме похвалата отъ дѣлата на Х-то Обикновено Народно Събрание, като казваме, че сме членове на това събрание, че сме принесли въ него своята лента за да направимъ нѣщо хубаво.

Въ допълнение на това, което по-рано казахъ, г-да прѣдставители, и като приемамъ ония възгледи, изказани отъ г. Людсканова, азъ си позволявамъ да видоизменѣ първото си прѣдложение въ слѣдующата смисълъ: Камарата да се раздѣли на 10 секции, всѣка отъ които да има по 15 члена. По този начинъ отъ г. г. народнитѣ прѣдставители 150 души ще влизатъ въ секциитѣ. До 169 души, оставатъ 19 души. Въ числото на 19-тѣхъ души, които не влизатъ въ секциитѣ и които, споредъ мене, трѣбва да сж свободни, сж на първо мѣсто 7 души министри, прѣдседателъ на Камарата, двамата подпрѣдседатели и 9 души секретари, като прѣдполагамъ, че тѣ ще бждѣтъ 9 души. По този начинъ ще имате общото число на г. г. народнитѣ прѣдставители разпрѣдѣлено. Имаме, значи, 10 секции по съ 15 члена. Всѣка секция ще има по единъ докладчикъ и по единъ прѣдседателъ. Азъ казахъ по-рано, че докладчицитѣ ще да съставляватъ една обща специална комисия, но по съображението, че ще има по-голъма гаранция за отдѣлнитѣ партии, ако се прокара, освѣнъ докладчицитѣ, и прѣдседателитѣ на секциитѣ по право да сж членове на централната секция, азъ приемамъ допълнението, което направи г. Людскановъ, щото централната секция да се състои не само отъ докладчицитѣ на секциитѣ, но и отъ прѣдседателитѣ имъ. Това е за гаранция и на болшинството, г-да; тѣй като е възможно, въ една отъ секциитѣ да нѣма подходяще лице отъ болшинството за докладчикъ, освѣнъ измежду членоветѣ на меншеството, тогава сигурно прѣдседателъ ще бжде отъ болшинството. За да бжде гарантирано болшинството на секцията, че неговото мнѣние ще бжде по-добрѣ прѣдставлявано въ главната секция, нека се приеме да се прѣдставлява тя и отъ своя прѣдседателъ. Това ще бжде гаранция и за меншеството: възможно е да се случи въ нѣкоя секция да се избере за прѣдседателъ нѣкой отъ опозицията, а пкъ докладчикъ да принадлежи на болшинството. И така ще имаме единъ взаименъ контролъ. Но азъ поддържамъ това, което казахъ и по-рано, това, което се сподѣляше и отъ г. Людскановъ, че тази централна секция да има общъ докладчикъ, който слѣдъ като рафинира всичкитѣ рѣшения на отдѣлнитѣ секции въ централната, да се яви съ добрѣ обсъденъ докладъ въ публично засѣдание на Народното Събрание.

Г-нъ Людскановъ изказа мисълта за пропорционалното прѣдставителство на меншеството въ секциитѣ. Азъ мислѣхъ, г-да, че никой отъ почитаемитѣ членове на болшинството, либерали, мнозина съ твърдѣ напѣднали демократически тенденции, нѣма да се възмути отъ подобно желание, изказано отъ другъ либералъ, който се намира въ опозиция. Но, за да не бждете шокирани било вие отъ лѣвицата, било вие отъ дѣсеницата, могли бихте да приемете друга

комбинация: при избирането на членоветѣ за всѣка секция, понеже всѣки отъ депутатитѣ съ исклучение на г. г. министритѣ и членоветѣ на бюрото, ще влѣзе въ една кола да е секция, да се прѣдостави право всѣкому отъ депутатитѣ да каже въ коя секция желае да бжде членъ. Тогава, ако дойдете да питате мене: въ коя секция желаѣ да бждѣ, азъ ще кажѣ, че прѣдпочитамъ да отидѣ въ оная секция, гдѣто има хора, съ които можѣ да се разбирамъ много по-лесно, отколкото гдѣто има другари, съ които не можѣ да се разбирамъ. (Драганъ Цанковъ: Като прѣдговоривши!) Но, въ всѣки случай, азъ ще бждѣ въ една секция. И какво прѣчи, г-да? Да допуснемъ, че въ секция пета членоветѣ сж отъ болшинството или само отъ меншеството; тѣ иматъ свой докладчикъ и свой прѣдседателъ, иматъ и свое мнѣние по извѣстенъ въпросъ, но това тѣхно мнѣние не става законъ, защото вие имате мнѣнието на другитѣ 14 секции, които се явяватъ съ своитѣ докладчици и прѣдставляватъ своитѣ мнѣния. Послѣ, имате болшинството въ Камарата, сигурно ще имате болшинство и въ секциитѣ, и особено ще се внимава да бждете болшинство въ централната секция. Слѣдователно, никаква опасностъ нѣма, че по нѣкой членъ или алинея отъ нѣкой законъ ще може меншеството да изиграе болшинството и да направи нѣкоя пакостъ. Ето защо, г-да народни прѣдставители, азъ ви молѣхъ, като се абстрахирате отъ всѣкакви партизански съображения, просто ржководими отъ желанието съ общото участие на депутатитѣ да се върши работата, да благоволите да приемете това прѣдложение, което правѣхъ.

Константинъ Панайотовъ: Г-да прѣдставители! Въпросътъ се касае: да се избержѣтъ ли нови комисиии за обсъждане внесениѣ законопроекти и прѣдложения, или да се оставжѣтъ тия комисиии, които сж били по-напѣдѣ, като се допълнжѣтъ само съ извѣстно число членове. Подигна се и новъ въпросъ отъ г. Краева, поддържанъ отъ г. Людсканова, да се раздѣли Събранието на секции, въ които да влѣзе всѣки отъ прѣдставителитѣ. Азъ ще се искажѣ само по първия въпросъ, именно по въпроса: да ли да останжѣтъ старитѣ комисиии, или же да се избержѣтъ нови.

Прѣдложението да останжѣтъ старитѣ комисиии бѣше направено отъ страна на г. Д-ръ Геннадиева, а прѣдложението да се избержѣтъ нови комисиии, доколкото можахъ да забѣлѣжѣхъ, се направи отъ г. прѣдседателя. Мотивитѣ, споредъ които трѣбва да се избиратъ нови комисиии, азъ можахъ да чуѣхъ, отъ части отъ думитѣ на г. прѣдседателя и отъ части отъ думитѣ на г. Христо Ив. Поповъ. Кои сж тия мотиви? Защо да се избиратъ нови комисиии, а не да останжѣтъ старитѣ? Г. прѣдседателъ каза, че трѣбва да се избержѣтъ нови комисиии, защото имало избрани въ допълнителнитѣ избори много нови прѣдставители, които не сж били влизали въ никоя отъ старитѣ комисиии и, слѣдователно, трѣбвало и отъ тѣхъ да влѣзжѣтъ нѣкои въ комисиитѣ. Г-нъ Христо Ив. Поповъ пкъ, по други съображения, каза, че трѣбва да се избержѣтъ нови комисиии, защото първата, миналата сесия на Народното Събрание била извънредна сесия, която била свикана за специална цѣль и която, вѣнъ отъ тази цѣль, не е имала право да се зани-

мава съ други въпроси. Менѣ ми се струва, г-да прѣдставители, че не сж правилни съображенията на г. прѣдседателя и на г. Христо Ив. Поповъ. Защото, ако ние всѣкога, когато имаме нови избрани прѣдставители, които, като такива, не сж имали възможность да участвуватъ въ комисииѣ и които не сж били членове на Събрание, трѣбва да избираме винаги нови комисии, тогава излиза, че въ всѣка една нова сесия трѣбва да избираме нови комисии; защото било по смъртъ на нѣкого, или по оставка, винаги ще имаме нови прѣдставители. Обаче, очевидно е за всѣкого, че избирането на нови комисии при всѣка нова сесия на Народното Събрание е крайно непрактично, защото, по нѣкой път, за нѣколкото души нови народни прѣдставители, ще трѣбва да се избиратъ нови комисии. Освѣтъ това, г-да народни прѣдставители, менѣ ми се струва, че ние трѣбва да стоимъ строго на почвата на Правилника и на почвата на практиката на Народното Събрание. Имаме ли Правилникъ или нѣмаме? Имаме. Какво се говори въ него? Говори се, че Народното Събрание, при откриването си, избира комисии. Хубаво! Слѣдъ това, говори ли се нѣкъдѣ въ Правилника, че ако станжтъ допълнителни избори, или има нови прѣдставители, трѣбва да се прѣизбиратъ или не старитѣ комисии? Никъдѣ не се говори такова нѣщо. Говори се въ Правилника, че въ всѣка сесия, Народното Събрание си избира свои, собствено нови комисии? Не. Значи, като останемъ на почвата на Правилника, трѣбва да признаемъ, че Правилникътъ ни диктува, щото Народното Събрание да си избере еднажъ завинаги едни комисии. И така, менѣ ми струва, че азъ като оставамъ на почвата на Правилника, имамъ право да кажж, че старитѣ комисии трѣбва да си останжтъ, а само да се допълнжтъ тия мѣста, които сж били испразнени отъ излизането на нѣкои членове. Освѣтъ това, ако ние останемъ и на почвата на досегашната практика, пакъ ще видимъ, че досега, всѣко обикновено народно събрание въ самото начало си избира комисии, които оставатъ завинаги едни и сжи и само се допълнятъ, а не прѣизбиратъ. И така, отъ точка зрѣние на Правилника и на досегашната практика, трѣбва да признаемъ, че е правъ възгледътъ на г. Генадиева, че старитѣ комисии трѣбва да си останжтъ.

Не е основателно съображението на г. Христо Ив. Поповъ, че защото миналата сесия на Народното Събрание била извънредна сесия, затова трѣбва да се избержтъ нови комисии. Г-нъ Поповъ не бѣше членъ на Народното Събрание тогава, когато бѣше свикана извънредната сесия. Може би г. Поповъ да не е слѣдилъ дѣятелността на Народното Събрание и да не знае, че извънредната сесия не бѣше свикана за нѣкаква специална цѣль и че тя не се е занимавала исклучително съ специални въпроси. Не. Ако главниятъ въпросъ, съ който се занимава извънредната сесия и да бѣше конвенцията за желѣзницата и договорътъ за заема, имаше маса други въпроси, които отнехж на Народното Събрание много повече врѣме, отколкото главниятъ въпросъ. Извънредната сесия се занима по всички отрасли на нашето управление: по финанситѣ, по правосъдието, по администрацията, по народното просвѣщение и пр., и може

да се каже, че въ извънредната сесия се приехж законопроекти, се утвърдихж закони, които сж по-важни и сжщевени, отколкото тия, които се внасятъ сега въ обикновената сесия. Ето защо, менѣ ми се струва, че г. Христо Ив. Поповъ, нѣма право да говори, че извънредната сесия била свикана съ специална цѣль. Това не е истина. Тя се занима съ всичко, съ което може да се занимае едно Народно Събрание; нѣмаше само прошетарна комисия. Значи, възгледътъ на г. Христо Ив. Поповъ, е неправиленъ и трѣбва да бжде отхвърленъ.

И така, г-да прѣдставители, безъ да ви отекавамъ повече, менѣ ми се струва, че съображенията въ полза на прѣизбирането на комисииѣ сж неоснователни съображения; напротивъ, съображенията основани на Правилника и практиката, сж въ полза на това, че старитѣ комисии трѣбва да си останжтъ. Отъ новоизбранитѣ прѣдставители има мѣсто да влѣзжтъ въ комисииѣ по разнитѣ министерства, защото знаемъ, че има нѣкои прѣдставители, като г. Бакалова, който е избранъ за прѣдседател, г. Титорова — подпрѣдседател, г. Д-ръ Теодоровъ назначенъ на служба; значи, тѣхнитѣ мѣста оставатъ свободни и на тѣхно мѣсто въ комисииѣ може да се избержтъ отъ новоизбранитѣ прѣдставители. Има, най-сетѣ и касирани прѣдставители, като г. Яблански, и на неговото мѣсто може да се избере другъ отъ новоизбранитѣ прѣдставители.

Колкото се касае до въпроса, за да се раздѣли Народното Събрание на секции, по този въпросъ менѣ ми се струва, че доста говорихж г. г. Краевъ и Людскановъ, и Народното Събрание може да се произнесе по него, както обича. Азъ по този въпросъ ще кажж само нѣколко думи, за да видите, че г. Христо Ив. Поповъ провежда единъ неправиленъ възгледъ, като обвинява лицата, които правжтъ това прѣдложение, въ желание да дѣйствуватъ отъ партизанска точка зрѣние. Г-нъ Поповъ каза, че прѣдложението на г. г. Краева и Людсканова се стреми къмъ това: да се даде по-голъмо участие на меншеството въ работата на комисииѣ и това значело да се занимаваме съ партизанство. Защото, споредъ мнѣнието на г. Попова едно законодателно събрание трѣбва да вплотява духа на властующата партия. Ако това е Вашето мнѣние, г. Поповъ, позволѣте ми да Ви кажж, че именно Вие сте, който се ржководите отъ партизинство въ своитѣ възгледи и съображения, защото, ако има нѣщо партизанско, то е именно да желаемъ щото законодателството на една държава да бжде вплощение на духа на властующата партия. Въ единъ извѣстенъ случай Събранието може да прѣгърне възгледа, прѣдложенъ отъ меншеството, ако този възгледъ е правиленъ и ако се касае да се направи нѣщо за доброто на отечеството. Зарадъ това, Вие сте не прави, като казвате, че извѣстни лица прѣдлагатъ нѣща съ партизански цѣли. Това не е истина. Напротивъ, азъ виждамъ, че г. Краевъ и г. Людскановъ искатъ да вземжтъ участие въ разнитѣ комисии всички членове отъ Народното Събрание, безъ разлика, на коя партия тѣ принадлежжтъ, за да може по този начинъ да се прѣдставляватъ всичкитѣ мнѣния въ Народното Събрание. Защото, това мнѣние не е нищо друго, освѣтъ, изказано фигурално, да

се вземе едно тѣло, да се разрѣже на извѣстни части и тогава въ всѣка една частъ ще имаме съставнитѣ части, съставнитѣ елементи отъ това тѣло, сжщо и Народното Събрание да се раздѣли на секции, въ които да влѣзжтъ всичкитѣ прѣдставители на разнитѣ мнѣния и убѣждения, които се прѣдставляватъ отъ тѣхъ въ Народното Събрание. Ще приемете ли вие този възгледъ или не, не желаѣм да говорѣмъ; азъ само искахъ да искажъ своитѣ съображения, за да докажъ, че и тукъ г. Христо Ив. Поповъ исказва неправиленъ възгледъ и че сж прави възгледитѣ въ това отношение на г. Краева и на г. Людсканова.

Единъ Прѣдставителъ: Да се прѣкратѣтъ дебатитѣ!

Д-ръ Кириякъ Н. Провадалиевъ: Г-да народни прѣдставители! Има двѣ прѣдложения. (Драганъ Цанковъ: Излѣзъ на трибуната да те чуѣмъ, че си новъ още! — Викайте го, г-не прѣдсѣдателю, да дойде на трибуната!) Отъ които първото е, да си останѣтъ на мѣстото старитѣ комисиии, а второто прѣдложение е едно нововедение, което се иска да се прокара днесъ прѣдъ васъ. Първото прѣдложение, г-да прѣдставители, е неоснователно и несъстоятелно, защото ние не прѣдполагаме, че почитаемитѣ г. г. народни прѣдставители, които имахъ честта да засѣдаватъ въ тая Камера прѣди насъ, ще монополизиратъ това право само за себе си, да си даватъ гласа и да исказватъ своитѣ мнѣния по разнитѣ важни въпроси, които ще бждѣтъ разисквани. Вториятъ въпросъ, г-да народни прѣдставители, е много умѣстенъ и много основателенъ, защото той е продуктъ на едно нововедение въ нашия парламентъ. Ние въ нашия парламентъ за пръвъ пѣтъ сега виждаме сгѣстени редоветѣ на лѣвицата, тѣй щото тѣ много легитимно искатъ да ни дадѣтъ своето мнѣние и даже да ржководѣтъ мнѣнията на болшинството по извѣстни въпроси. Но има едно сериозно възражение, което може да се направи въ този случай. Ние се ржководимъ отъ единъ Правилникъ, който почива на едно изрично постановление на Конституцията. Този Правилникъ ние сме го заварили и до като не бжде измѣненъ, не можемъ да отстѣпимъ ни йота отъ него, защото въ работата ни ще настане цѣла анархия. Второто прѣдложение — по първото азъ казахъ мнѣнието си — понеже въ Правилника подобно нѣщо нѣма, азъ мислѣмъ, че колкото то и да е справедливо и основателно, то не е своеврѣменно заявено.

Има едно друго нѣщо, г-да народни прѣдставители. Когато се повдигна въпросътъ за да бждѣтъ избрани комисиии, почитаемото народно прѣдставителство тацитно прие и опълномощи бюрото да прѣдлага отдѣлно членоветѣ на всѣка комисиия. Питамъ азъ, какъ можемъ ние да разискваме единъ въпросъ, по който Народното Събрание се е произнесло тацитно, ясно? (Константинъ Панайотовъ: Това бѣше само за комисията по отговора на Тронното Слово!) Молжъ! Понеже комисията по отговора на Тронното Слово идѣше първа по редъ, затова и Събранието започна съ нея. Прочее, азъ мислѣмъ, че г. прѣдсѣдателътъ е изоставилъ частъ отъ своитѣ атрибути, като е допусналъ този въпросъ еднажъ вече разрѣшенъ, да се разисква пакъ.

Тодоръ К. Шипковъ: Г-да народни прѣдставители! Ако имаме пълненъ правилникъ, ние не щѣхме да губимъ врѣме по разискването въпроса за избирание разнитѣ комисиии. Ние сме копирали нашата Конституция и сме приели нашата парламентарна практика отъ западнитѣ народи. Ако отидете въ западъ, въ който и да е напредналъ парламентъ, тамъ гдѣто народниятъ суверенитетъ управлява, тамъ, вие ще видите, че самото Народно Събрание, се раздѣля всецѣло на комисиии и самиятъ правилникъ показва, че комисиитѣ се образуватъ отъ цѣлото събрание. Всѣки отъ васъ помни, какъ неправилно въ миналата сесия се избрахъ комисиитѣ и какъ, при провѣрката на изборитѣ, често пѣти ние трѣбваше да отлагаме засѣданието, защото докладчикътъ не билъ готовъ съ доклада си по този, или онзи изборъ. Всичко имаше 40—50 души, които бѣхъ избрани въ разнитѣ комисиии, а въ провѣрочната комисиия всичко имаше около 20 души. А всичкитѣ други депутати стояхъ празни. Идѣхме нѣкоя день тукъ за да разгледаме дневния редъ и често пѣти ни се казваше, че докладчикътъ не билъ готовъ съ доклада си и ние отлагаме засѣданието. Нали щѣхме да спечелимъ врѣме, нали щѣхме да спестимъ пари, ако всичкитѣ депутати въ Събранието бихъ взели участие въ комисията за провѣрката на изборитѣ? Ние идемъ тукъ да законодателствуваме. Като законодателно тѣло, ние не принадлежимъ на партия. Ние когато законополагаме не се водимъ, нито отъ партия, нито отъ министерството. Народътъ ни избира и праца тукъ ние да направляваме политиката на българската държава и да водимъ политиката на нашето вжтрѣшно управление; ние идемъ тукъ да дѣлимъ смѣтка на министерството; ние идемъ тукъ да разискваме бюджета и т. н. Всѣки единъ депутатъ, за мене е безразлично, дали е той адвокатъ, дали е докторъ на медицината, или не, дали е облеченъ въ прости дрѣхы, или западни дрѣхы, дали той носи цилиндъръ, калпакъ или фесъ, той е прѣдставителъ на народа, прѣдставлява 20.000 души, и ако е редовно избранъ, той трѣбва да бжде готовъ и способенъ да законодателствува. Какво значи да имаме само 20—30—40 души въ всичкитѣ комисиии и нѣкои да влизатъ въ повечето отъ тѣхъ, а другитѣ да се разхождатъ празни. Ако такъвъ единъ депутатъ не е готовъ да вземе участие въ комисиитѣ, нѣма защо да бжде и въ това законодателно учреждение. Прочее, редътъ въ всички парламентарни страни безъ изключение, тамъ гдѣто народниятъ суверенитетъ управлява, е, че законодателнитѣ събрания се расчленяватъ на комисиии за разнитѣ министерства, за прошенията и т. н. Защо настоящето либерално болшинство да бжде противъ такава либерална мѣрка? Имаме ужъ Вжтрѣшенъ правилникъ. Е, молжъ ви се, г-да прѣдставители, този правилникъ е позоренъ за Събранието ни. Този правилникъ е толкова кжсъ, щото не опрѣдѣля и правата на бюрото даже. Въ този правилникъ не сж указани всички парламентарни способности, по които трѣбва да се водѣтъ дебатитѣ на Събранието, и ако този правилникъ бѣше допълненъ тѣй, както трѣбва да е единъ вжтрѣшенъ парламентаренъ правилникъ на едно парламентарно учреждение, както нашето, никога грѣшкитѣ, които ставатъ въ нашия парла-

ментъ, не бихъ се повтаряли. Първата грѣшка, която става въ нашия парламентъ, е игнорирането правата на меншеството. Ако вземете кой и да е парламентъ въ свѣта, най-главното нѣщо, което се дири въ вътрѣшния правилникъ, е да се обезпечятъ правата на меншеството. Е, добръ, колко тия права сж обезпечени въ нашия парламентъ? Ние имаме доказателенъ случай вчера и днесъ. Избира се подпрѣдсѣдателъ и до послѣдния часъ нито дѣсницата, нито лѣвицата знаеше кой е кандидатътъ, било на болшинството, било на меншеството. Споредъ другитъ вътрѣшни правилници на разнитъ парламенти, другиятъ, вториятъ, подпрѣдсѣдателъ бива всѣкога отъ лѣвицата, толкова повече, когато, както е днесъ, тя се прѣдставлява отъ една група, числото на която възлиза на 70 души. Избраниятъ подпрѣдсѣдателъ е единъ отъ нашитъ видни членове и азъ го поддържамъ и се радвамъ, че сме го избрали; но практиката на западъ е тая, че и меншеството трѣбва да се прѣдставлява въ бюрото. Ако имаме пълненъ вътрѣшенъ правилникъ, безъ друго щѣхме да се споразумѣмъ помежду си, кои именно трѣбва да се избератъ и въ комисиитъ. Прѣдъ видъ, че нѣмаме пълненъ правилникъ, мнѣнието на г. Краева е много благоразумно. Ако то се приеме отъ насъ, ние ще дадемъ възможност на всѣки единъ депутатъ да вземе живо участие въ разнитъ комисии и секции, защото най-сетнѣ въ комисиитъ и секциитъ се рѣшаватъ главнитъ въпроси. Г-нъ Поповъ каза едно нѣщо много износно за партията му, но то, мисля, е нѣщо отживѣло. Именно защото сме се ръководили отъ тия принципи, затуй и нашиятъ парламентаренъ животъ е станалъ единъ видъ партизанска комедия. Нѣщата се разрѣшаватъ въ частни събрания и депутатитъ дохождатъ тукъ само да вдигатъ рѣка.

Г-да! Имайте прѣдъ видъ важнитъ работи, които стожатъ прѣдъ насъ, между които стои и уреждането и прѣмахването на настоящата грозна финансова криза. Ние имаме да работимъ въ тая сесия нѣща, които може да рѣшятъ окончателната сѣдба на Българския народъ. Слѣдователно, желателно е при избирането на комисиитъ, меншеството, каквото и да бѣде, да се вземе въ внимание числеността му и съразмѣрно да се прѣдставлява въ тѣхъ. Ние рѣшихме съ единъ бръзъ и необмисленъ вотъ: бюрото да прѣдлага членовѣ на комисиитъ. Е хубаво. Ние едвамъ сега избрахме г. подпрѣдсѣдателя Титорова — колко време имаше той да се съвѣщава съ бюрото и да обмисля за членовѣ на комисиитъ? Вториятъ подпрѣдсѣдателъ, както виждате, отсъствува! Гдѣ е, моля ви се, тукъ съвѣщанието и може ли да се казва, че избирането на членовѣ за разнитъ комисии е станало слѣдъ едно сериозно изучаване отъ бюрото за годността на лицата, които трѣбва да влѣзжтъ въ тия комисии? Не. Повечето отъ насъ ще си помислятъ, че тѣ сж прѣдварително избрани. И това е наистина така. Ние рѣшаваме самѣ бюрото да ги прѣдлага; е добръ, дайте време на бюрото да се съвѣщае по тоя въпросъ. Ето, избра се една комисиия по отговора на Тронното Слово отъ 10 члена, която вклучава въ себе си само единъ членъ отъ лѣвицата. Негово

Царско Височество нѣма нужда да чува мнѣнието на болшинството, защото министерството прѣдставлява болшинството! Негово Царско Височество има повече нужда да чуе мнѣнието на меншеството. (Ржкоплѣскане отъ лѣвицата. — Гласове: Браво!) Е хубаво, така избрахме една комисиия; сжщо ще да бѣде и за другитъ комисии.

Ако прѣдложението на г. Краева се отхвърли, подъ прѣдлогъ, че е вече гласувано бюрото да прѣдлага членовѣ за разнитъ комисии, общоприетъ принципъ е, и ще бѣде грѣшка, ако болшинството настои да си избере каквито си щѣ членове въ разнитъ комисии и изключително отъ болшинството. Ако това болшинство иска да работи тѣй, както подобава, трѣбва да вземе съразмѣрно число отъ меншеството — най-малко по 4 души да влѣзжтъ въ всѣка 10-то членна комисиия. Обикновено така се практикува и въ Англия, и въ Австрия по избирането на делегациитъ, и въ Франция, и въ Америка. При това, тамъ самитъ меншества си указватъ на членовѣтъ, които трѣбва да влѣзжтъ въ разнитъ комисии.

При това положение на работата, време е, мисля, вече и ние да не се управляваме въ законодателното учреждение тѣй, както партиятъ изискватъ. Тамъ е именно недостатъкътъ на нашия законодателенъ редъ, на нашето законодателно управление, защото всичко се върши, всичко се рѣшава не за народа, но за партията. Дохожда едно ново министерство, и какво гледаме? Новото министерство дойде не-дойде, и въ извънредната сесия, тамъ гдѣто бѣхмѣ свикани да разгледаме само договоритъ, внесе около 15 прѣдложения за измѣнение разни членове на разни закони. Защо? Защото миналитъ закони така сжщо били гласувани отъ болшинството на бившето министерство за сжщото болшинство, а не за народа. (Ржкоплѣскане отъ лѣвицата.) Ние сме тукъ за (Прѣдсѣдателъ: Не се отвличайте. Говорѣте по прѣдмета.) Азъ не се отвличамъ, на прѣдмета съмъ.

Въ заключение ще кажъ — щомъ ви отегчавамъ — че, като законодатели, ние тукъ не признаваме никакви партии. Трѣбва, прѣди всичко, меншеството да бѣде взето въ внимание при избирането на разнитъ комисии, и, пропорционално съ неговата численостъ, да се избератъ и отъ него членове въ комисиитъ.

Миланъ Макавѣвъ: Демекъ да се смѣсжтъ като терешето съ гюловото масло!

Министъръ Д-ръ Василъ Радославовъ: Г-да народни прѣдставители! Много отъ възгледитъ, които се исказахъ отъ нѣкои наши депутати, наши другари, сж справедливи и добри. Но ми се струва, че не е редъ днесъ да говоримъ по този въпросъ, който се повдигна отъ г. Краева, защото по чл. 104-й отъ Конституцията, Народното Събрание само си опрѣдѣля вътрѣшния редъ и дѣлопроизводството. А пъкъ Народното Събрание си е опрѣдѣлило този редъ въ единъ правилникъ, който е въ сила отъ VII-то Обикновено Народно Събрание. Този правилникъ не е отгѣненъ още и по него ние работимъ. И азъ протестирамъ, че единъ правилникъ, по който двѣ Народни Събрания сж работили, билъ позоренъ. Защото, единъ правилникъ, по който толкозъ

народни събрания сж приемали разни закони, разни прѣдложения, да бжде сега позоренъ, това ми се струва, е твърдѣ много казано. Особено прѣдшнитѣ народни събрания на бившия режимъ, имахъ основание този правилникъ не само да го прѣработятъ, ами и да го изгорятъ. Като, че тѣ нѣмахъ хора да изработятъ другъ по-добъръ правилникъ. Искара нѣколко сесии, двѣ народни събрания работихъ по него. Дали тоя правилникъ е билъ позоренъ или не, азъ не го защитавамъ; но г. Шишковъ знае много добръ, че този правилникъ е изработенъ съгласно Конституцията. Всѣки единъ правилникъ, всѣко едно прѣдложение, всѣки единъ законопроектъ, се изработва отъ Народното Събрание и се приема по вишегласие. Чл. 116-й отъ Конституцията казва: „Събранието рѣшава по вишегласие.“ И това ли е позорно г. Шишковъ? Въ миналото заседание ние приехме да се поставятъ извѣстни въпроси на дневенъ редъ. Ето дневния дневенъ редъ. И това стана съгласно Правилника и съгласно чл. 116-й отъ Конституцията. По тоя дневенъ редъ, който е публикуванъ, прѣдстои да избираме разни комисии по разнитѣ министерства. Но г. Краевъ става днесъ и прѣдлага други — новъ редъ. Може Народното Събрание по вишегласие и да го приеме; но то трѣбва да бжде поставено на дневенъ редъ, понеже това е материалъ за единъ вжтрѣшенъ правилникъ. Питамъ, този ли е въпросътъ, този ли е дневниятъ редъ днесъ? Не. Защо се бавимъ тогава два часа? Въпросъ ли е да разискваме, какво е било въ Франция и Англия, че тамъ Народното Събрание се било дѣляло на секции? Ако бѣше добро това, азъ вѣрвамъ, г. Стойловъ можеше да го направи прѣди насъ. Той нѣмаше почти никаква оппозиция въ Събранието. За него бѣше много лесно цѣлото Събрание да го раздѣли на секции. Но той не го направи. Защо? Защото имаше прѣчки. Традициитѣ сж сжщо една отъ прѣчкитѣ. И вие ще видите, че когато дойде редъ да рѣшаваме, какъвъ трѣбва да бжде вжтрѣшния правилникъ, много справедливи работи мжно ще да бждатъ прокарани, особено когато се касае до правилника. Но г. Цанковъ ще каже тогава: вие сте момчета, вие не разбирате. Тѣй или инакъ, вишегласието е, което е мѣрдаването. Г-нъ Цанковъ е билъ членъ въ Великото Народно Събрание, което изработи Конституцията, той знае това, но той днесъ не чете Конституцията и като не я чете самъ, иска и отъ насъ да не я четемъ; но ние ще се ръководимъ по нея и по законитѣ, които произлизатъ отъ нея. Това е наша длъжностъ; това е и наше право. Затуй, азъ мисля, че прѣдложението на г. Краева, подкрѣпено отъ г. Людсканова, може да бжде прѣдметъ за другъ дневенъ редъ, тогава, когато, може би, по прѣдложението на г. Шишкова, се състави комисия за да изработи другъ непозоренъ вжтрѣшенъ правилникъ. Тогава ще си дадемъ мнѣнието и ще видимъ дали *вишегласието* ще го приеме. Ако не го приеме, недѣйте обвинява никого, защото ще си противорѣчите съ основния законъ. Сега азъ мисля, че ние трѣбва да пристѣпимъ къмъ дневния редъ и да рѣшимъ въпроситѣ, които сж обявени въ него, съгласно рѣшението на Народното Събрание въ миналото му заседание и съгласно Правилника. (Ржкоплѣскане отъ дѣсницата. — Драганъ Цанковъ: Недѣйте ржкоплѣска!)

Тодоръ Хр. Щирковъ: Въпросътъ е исчерпанъ; прѣдлагамъ прѣкращение на дебатитѣ.

Драганъ Цанковъ: Я си сѣдни на мѣстото, ти разбирашъ ли отъ тия работи! (Гласове отъ дѣсницата: Исчерпанъ е въпросътъ!)

Д-ръ Никола Генадиевъ: Искамъ да забѣлѣжъ на г. Министра на Вжтрѣшнитѣ Работи, че моето прѣдложение е съгласно Вжтрѣшния правилникъ. Това искахъ да забѣлѣжъ, съ негово позволение. Но бюрото прѣдлага нѣщо, което е вънъ отъ Правилника.

Прѣдседателъ: Молж! Нѣмате думата!

Лазаръ Дуковъ: Г-да народни прѣдставители! Азъ имамъ твърдѣ малко да кажъ, защото съ онова, което се иска отъ лѣвицата, азъ напълно съмъ съгласенъ. Само едно ще забѣлѣжъ на г. Христо Ив. Поповъ, непознатъ менѣ колега, че той гледа въ Правилника, какво е писано, но той го е само отъ вънъ челъ, не е видѣлъ на практика, какъ се рѣшаватъ въпроситѣ; не е го практикувалъ, като всѣки новобранецъ.

Прѣдседателъ: Недѣйте оскърбява! Може и той да Ви каже нѣкое оскърбление и тогава какво ще стане?

Лазаръ Дуковъ: Не можъ да намѣрж друга подхождаща дума, съ която да се искажъ. Ако той се е докачилъ, ще поискамъ извинение.

Той каза, че оппозицията твърдѣ лесно можела да се искаже тукъ. Азъ толкова години съмъ се намѣрвалъ въ оппозиция и знамъ какъ става това. Ще се даде думата най-напрѣдъ на оппозицията, може би на двама да се искажътъ, послѣ ще се даде думата на трима четирима отъ болшинството, които, ако искатъ по благороденъ начинъ ще се искажътъ противъ, или ще изругажътъ меншеството — това е тѣхна воля, и послѣдниятъ отъ тѣхъ прѣдлага чл. 14-й отъ Вжтрѣшния правилникъ, азъ питамъ тогава г. Попова, ако бжде единъ день тука, като оппозиция, какъ ще може да се искаже, когато нѣма възможность?

Драганъ Цанковъ: Ето защо е позоренъ този Правилникъ.

Иванъ Я. Поповъ: Исфирисалъ си, дѣдо Цанковъ!

Драганъ Цанковъ: Да ви вземе дяволътъ!

Лазаръ Дуковъ: (Продължава.) Затова, азъ мисля, че не може тѣй оппозицията да се искаже, както казва. Той каза, че на всѣждѣ така се практикувало, че болшинството имало привилегия и туй, което болшинството направи, трѣбвало да бжде направено. Не е тѣй. Туй, което направи, ако е добро, за всички, и за болшинството и за меншеството е добро, ако ли е зло, то е за всички зло, всички носятъ отговорността: не взема болшинството повече отговорность. Напримѣръ въ извънредната сесия, въ която се натрапихъ тия договори, ето какво стана съ това. Сега злото е за всички. Лѣвицата миналата година, колко налѣгаше за икономии, но болшинството не искаше да знае; сега, когато не можътъ да се осжществятъ договоритѣ, излиза да прави икономии. Азъ не искамъ да обиждамъ никого, но казвамъ, че трѣбва понѣкога да се слуша и гласътъ на лѣвицата. Друго нѣщо имаше да възразжъ на г. Попова; ако се съгласява болшинството — да раздѣлимъ и тегобитѣ и даждията

на болшинството. (Иванъ Я. Поповъ: Съди си, бай Лазаре!) Това искахъ да кажъ.

Василь Кънчовъ: Г-да народни прѣдставители! Единъ отъ прѣдговорившиятъ почтени наши колеги, г. Христо Ив. Поповъ, излѣзе прѣдъ Народното Събрание съ едно начало много опасно за Народното Събрание и за парламентарния редъ на страната. Той казваше, че болшинството е побѣдило тая страна и има право да се располага то съ нейната сѣдба, защото то е отговорно за дѣлата на Народното Събрание прѣдъ народа. Това не е тъй. Ние всички сме избраници на свободни граждани, които иматъ еднакви права въ страната, така щото и ние трѣбва да имаме еднакви права тукъ. Може би досега Народното Събрание да се е ръководѣло отъ това начало, че болшинството, което е било побѣдителътъ, да е налагало своитѣ права и своитѣ мнѣния на побѣдения. (Единъ прѣдставителъ: По Конституцията.) Обаче, такъвъ не е редътъ въ една парламентарна държава. Това бива въ една държава, гдѣто има аги побѣдители и раи побѣдени. (Прѣдсѣдателъ: Г-нъ Кънчовъ, говорѣте по въпроса!) Говорѣж това, защото искаме да протестирамъ противъ мнѣнието на г. Попова. Това, което той прѣдлага, не е правилно, не е парламентарно. (Иванъ Я. Поповъ: Ще се произнесемъ! — Д-ръ Никола Геннадиевъ: Ще се произнесемъ!)

Прѣдсѣдателъ: Г-нъ Д-ръ Геннадиевъ!

Д-ръ Никола Геннадиевъ: Само Иванъ Поповъ ли ще слушаме? Нѣмате право да ми правите заблѣжка!

Прѣдсѣдателъ: Г-нъ Поповъ, съ почитание се отнасяйте!

Иванъ Я. Поповъ: Д-ръ Геннадиевъ ималъ право и иска менъ да се прави блѣжка?

Прѣдсѣдателъ: Моля, нѣмате думата!

Василь Кънчовъ: Ако искаме ние нашиятъ парламентъ, нашето Народно Събрание да бѣде дѣйствиелно народно, а не да се обърне на посмѣшище, тогава трѣбва въ това Събрание да се дадѣтъ еднакви права на всички прѣдставители, безъ да обръщаме внимание, дали тѣ принадлежатъ на оппозицията, или на болшинството. Ние сега не можемъ да говоримъ по законопроектитѣ, които се внасятъ въ Народното Събрание, защото иматъ право 7 души само да говорѣтъ и нѣкакъвъ § 14-й отъ Вжтрѣшния правилникъ не ни дава право да говоримъ. Е, за какъвъ дяволъ ни пращатъ хората тукъ? (Тодоръ Георгиевъ: Защо не измѣните Правилника, докато бѣхте на властъ?) Дайте ни поне въ комисииитѣ да говоримъ и да изказваме своитѣ възгледи. Казвате, че Правилникътъ ако не билъ добъръ ще ли да съществува досега? Но именно това е лошото, че всѣко правителство чрѣзъ болшинството, което има, мисли, че съ тоя Правилникъ може да влияе и да притиска оппозицията, а когато то дойде въ редоветѣ на оппозицията, тогава вика противъ него. Азъ не разбирамъ на единъ народенъ избраникъ по единъ сѣдбоносецъ за народа въпросъ да не му се даде възможность да говори, да искаже това, за което сж го опълномощили 20.000 души избиратели, които стоѣтъ задъ неговия грѣбъ. Ето гдѣ се показва антипарламентарниятъ редъ въ нашето Събрание. И това антипарламентарно начало, което г. Поповъ искажа, не трѣбва да

стане доктрина на Народното Събрание. То е лошаво, таякъво, което може да отведе страната въ още по-лошо положение, отколкото е сега. Затова именно, прѣдложението, което прави г. Краевъ е прѣдложение много правилно и много парламентарно. И това прѣдложение трѣбва да се акцентира отъ насъ, трѣбва да го усвоимъ, ако искаме да работимъ като парламентъ. Ако мисли г. Радославовъ, че Правилникътъ не позволява това да направимъ сега, тогава има другъ пѣтъ: дайте нужното право и меншеството да се прѣдставлява въ секцииитѣ, споредъ своята численость, и дайте право то само да избира своитѣ хора, а не да избирате вие въ комисия по едно министерство само по единъ човѣкъ, който нищо не отбира по това министерство. Това е само да се подиграватъ хората съ народнитѣ прѣдставители. На това основание, азъ искамъ да се уважава парламентаризмътъ въ нашия парламентъ, именно да се даде право на меншеството и то да разисква върху разнитѣ въпроси, да взема участие въ разглеждането на законитѣ, които се внасятъ въ Народното Събрание. Затова, длѣжко е Народното Събрание да приеме нужното число отъ меншеството въ секцииитѣ, споредъ това, какъвъ процентъ то прѣдставлява тукъ.

Христо Ив. Поповъ: Г-да народни прѣдставители! Съжаливамъ крайно, за гдѣто прѣдговорившиятъ криво сме разбрали за това начало, което азъ за пръвъ пѣтъ изразихъ въ тая свещена ограда. Азъ не съмъ казалъ подобно нѣщо. Азъ казахъ къмъ нашето болшинство, че то не е длѣжко да дава милость на меншеството... (Викове отъ лѣвицата: Милость! Не искаме милость! Думитѣ си назадъ отеглѣте! — Възнение голѣмо въ лѣвицата.) Вие не ми давате да се искажъ... (Шумъ. Тропане.)

Прѣдсѣдателъ: (Звъни.) Г-да! Ако имате желание да правите гюрултия, тогава кажете! (Викове отъ лѣвицата: Ние не искаме милость. Той ни оскърби!)

Д-ръ Петъръ Гудевъ: Да си оттегли думитѣ! Милость не искаме! (Шумъ.)

Прѣдсѣдателъ: Моля ви, г-да прѣдставители, азъ мисля, той не каза, че искате милость...

Иванъ Московъ: Недѣйте го защитава!

Прѣдсѣдателъ: Азъ мисля, че той не ви оскърби съ нищо!

Иванъ Московъ: Само единъ шайкаджийски избраникъ може да говори това!

Иванъ Я. Поповъ: Помни 6-й декемврий! Вагабонтинъ! Не те е срамъ! (Шумъ.)

Прѣдсѣдателъ: (Звъни.) Азъ мисля, че г. Поповъ не ви оскърби, защото той каза, че ние нѣмаме милость...

Димитъръ Грековъ: Тогава, г-не прѣдсѣдателю, кожата Ви е много дебела!

Вълко Нейчовъ: Не щемъ милость! Думитѣ назадъ да си оттегли!

Прѣдсѣдателъ: Г-да! Моля ви се, имайте уважение къмъ себе си...

Христо Ив. Поповъ: (Отива на трибуната. — Викове отъ лѣвицата: Долу! Долу! — Тропане. Прѣрекание между прѣдставителитѣ.) Моля ви се! Нѣмамъ ли право да

се искажж? (Тропане. Голѣмъ шумъ.) Питамъ ви, г-да народни прѣдставители, защо не ми давате думата? (Викове: Долу! Долу!)

Никола Хр. Габровски: Не осквернявайте трибината — слѣзте отъ тамъ!

Прѣдсѣдатель: Молиж ви се, г-да! Това не е достойно.

Драганъ Цанковъ: (Къмъ Христо Ив. Поповъ). Момче! Ти си още новъ, иди си на мѣстото!

Христо Ив. Поповъ: Азъ искамъ да говорж, за да ви обяснж, че не съмъ ималъ намѣрение да оскърбявамъ нѣкого... (Викове отъ лѣвицата: Долу шайкаджията!)

Прѣдсѣдатель: (Звъни.) Имайте уважение поне къмъ трибината, г-да!... (Шумъ).

Д-ръ Никола Геннадиевъ: Да оттегли думитѣ си по-напрѣдъ, че послѣ ще го слушаме!

Христо Ив. Поповъ: Дайте ми възможностъ да говорж — азъ ще се обяснж!

Д-ръ Петъръ Гудевъ: Това е оскърбление за насъ! Ние не искаме милостъ отъ единъ шайкаджийски избраникъ!

Захарий Митовъ: Ами ти какъвъ си избраникъ? Кой те избра тебе?

Прѣдсѣдатель: Молиж, г-да, той ще се обясни.

Драганъ Цанковъ: Прощка да иска; не искаме само да си оттегли думитѣ!

Прѣдсѣдатель: Г-да! Уважавайте поне трибината, (Иванъ Московъ: Той я скверни!) на която всѣки прѣдставитель има право да се качи... (Шумъ. — Гласове: Той я осквернява!) Онзи, който не уважава трибината, не е достоенъ за свободата, която има. (Д-ръ Никола Геннадиевъ: Благодаримъ за уроцитѣ!) Поканвамъ г. г. народнитѣ прѣдставители, да уважаватъ трибината и да оставжтъ на свобода г. Попова да се искаже, за да видите, че той не е искалъ да ви оскърбява.

Иванъ Московъ: Да си оттегли думитѣ назадъ!

Прѣдсѣдатель: Азъ съ съжаление констатирамъ, че Вие не уважавате трибината...

Драганъ Цанковъ: (Отива на трибината при Попова.) Ти си младъ още, слѣзни долу! (Тропане отъ дѣсницата. — Силни викове отъ лѣвицата: Долу! Долу!)

Христо Ив. Поповъ: Нѣма да слѣзж! Народътъ ме е прагилъ тукъ да защитавамъ... (Викове: Долу!) и никой нѣма право да ми казва... (Викове: Долу! — Голѣмъ шумъ).

Д-ръ Никола Геннадиевъ: Шайкаджията Радославовъ и неговата полиция те е испратила тукъ! (Викове: По-зоръ!)

Министъръ Д-ръ Василъ Радославовъ: Азъ протестирамъ... (Шумъ).

Христо Ив. Поповъ: Молиж, дайте ми думата да кажъ своето мнѣние! (Викове отъ лѣвицата: Долу! — Тропане).

Иванъ Московъ: Да не скверни свещената трибуна!

Прѣдсѣдатель: Молиж тишина, г-да! Инакъ ще ме припудите да вземж мѣрки! (Гласове: Можете!)

Д-ръ Никола Геннадиевъ: Да ги видимъ, г-не прѣдсѣдателю, какви сж тия мѣрки!

Христо Ив. Поповъ: Г-да! Нѣмамъ ли право да се обяснж и да видите, какво е моето начало... (Викове: Долу!)

Прѣдсѣдатель: Молиж ви се, г-да, щомъ г. Поповъ се обясни ще видите, че той не е искалъ да ви оскърбява. (Викове отъ лѣвицата: Да си вземе думитѣ назадъ!)

Драганъ Цанковъ: Прощка да иска, прощка! А не да взема думитѣ си назадъ. (Къмъ Попова). Още не си даже прѣдставитель, бе — не сме те утвърдили още!

Вълко Нейчовъ: Да си вземе думитѣ назадъ!

Прѣдсѣдатель: Г-нъ Нейчовъ! Вие сте прѣсипнали вече отъ викане.

Димитъръ Грековъ: Тия работи не бихж се случили, ако Вие, г-не прѣдсѣдателю, наврѣме бѣхте забѣлѣжили на г. Попова; защото, съмнѣние нѣма, че думитѣ, които той искажа, бѣхж оскърбителни за меншеството. Но, когато имаме народни прѣдставители аджамии и още по-аджамии прѣдсѣдатель, съмнѣние нѣма, че такива неприятни сцени ще ставатъ всѣки день.

Прѣдсѣдатель: Не му направихъ забѣлѣжка, защото мислѣхъ, че тая дума не е оскърбителна! (Гласове отъ лѣвицата: Какъ, не е оскърбителна?) Молиж ви се, г-да, не искате ли да слушате! Слѣдъ като даде пужнитѣ обещания г. Поповъ... (Гласове отъ лѣвицата: Нѣма нужда отъ обяснения! — Драганъ Цанковъ: Прощка да иска — обяснения не щемъ!)

Константинъ Досевъ: Тогава, г-да, и васъ нѣма да оставимъ да говорите!

Димитъръ Петковъ: Нищо не можете да ни направите! Свиня нѣдна! (Гласове отъ дѣспицата: Долу! Свирчо нѣма думата!)

Д-ръ Никола Геннадиевъ: (Къмъ Досева.) Какво? Нѣма да ни оставите ли?

Петъръ Н. Даскаловъ: Идете въ Пловдивъ при циганитѣ. Вие сте цигански избраници!

Димитъръ Петковъ: Васъ нѣма да слушаме! Мълчи тамъ, свиня нѣдва! Никога нѣма да ви слушаме.

Иванъ Я. Поповъ: Вагабонтинъ!

Д-ръ Никола Геннадиевъ: Нѣма да мълчимъ, а особено, когато такива екземпляри като тебе заповѣдватъ. (Шумъ).

Петъръ Н. Даскаловъ: На какво прилича това? Слушайте, да чуемъ какво ще каже г. Поповъ.

Христо Ив. Поповъ: Г-да прѣдставители! Съжалвамъ крайно, че нѣкои отъ г. г. народнитѣ прѣдставители помислили, че още въ първата си рѣчь, азъ съмъ ималъ намѣрение (Иванъ Московъ: Да си вземешъ думата назадъ — само тогава можешъ да говоришъ!) да оскърбявамъ... (Тропане отъ лѣвицата. — Гласове: Вземѣте си думитѣ назадъ!) Нито съмъ искалъ, нито съмъ ималъ намѣрение, г-да, да оскърбявамъ нѣкого! Г-да! (Тропане отъ лѣвицата. — Викове: Долу!) Никого не съмъ мислилъ, да оскърбявамъ нѣкого... (Иванъ Московъ: Извинение трѣбва да искашъ!) Не ми е, г-да, въ интереса, не ми е въ натурата да оскърбявамъ хората.

Д-ръ Петъръ Гудевъ: Добръ. Тогазъ, ако не сте искали да оскърбявате, оттеглете си чисто и просто думитѣ назадъ!

Христо Ив. Поповъ: Не искамъ и никога нѣма да искамъ да оскърбявамъ нѣкого, защото съзнавамъ, г-да народни прѣдставители, високото значение на този мандатъ. (Гласове отъ лѣвицата: О, хо-хо! — Тропане. — Единъ прѣдставителъ: Думитѣ си оттеглѣте назадъ!) Вие чухте, че единъ отъ г. г. прѣдговорившитѣ ме нарече новобранецъ, но азъ не се оскърбихъ, защото това е една маниера на говорене.

Иванъ Московъ: Да си вземешъ думитѣ назадъ! Ти джелатинъ ли си да ни давашъ милость, бе? Само сопанджитѣ могатъ да говорѣтъ така!

Христо Ив. Поповъ: Фразата, която употрѣбихъ, е най-невинната фраза. Викамъ благороднитѣ души отъ оппозицията да кажѣтъ, има ли по-невинно нѣщо, има ли нѣщо оскърбително въ думитѣ „милость не давайте!“ И дѣйствително, г-да, вие сте борци, вие не сте дошли тукъ милость да искате. И вие, и ние сме борци. (Драганъ Цанковъ: Кажи „съргрѣшихъ!“) Азъ трѣбва да обяснижъ какво разбирамъ подъ тая фраза и съжалявамъ, че единъ човѣкъ, като Дѣда Цанкова, не може да изслуша единъ младъ гражданинъ, който има право, като всѣки единъ, който стои въ тази свещена ограда. И ако това право не ми се признава отъ шефовеѣ на партиитѣ, като Дѣда Цанкова, ако казвамъ, това право не ми се признава отъ първитѣ наши борци, отъ тия, за които единъ денъ ще говоримъ за паметници, — какъ, г-да народни прѣдставители, да се не възмущава човѣкъ и какъ, при такива условия, можѣлъ би човѣкъ да говори въ чисто молитвенна форма. Азъ казахъ една фраза и кълнжъ се прѣдъ васъ, че не съмъ ималъ намѣрение да оскърбявамъ, но искахъ да кажжъ, че и ние, които сме една група, която се нарича „либерална“, като всѣка една партия, имаме си права, които ни дава Конституцията и които трѣбва да упражнимъ, т. е. че всѣки депутатъ, избранъ, трѣбва да си дава гласа за този, който ни е убѣдилъ, че само въ интереса на отечеството работи. Нищо повече. И ако вие го намѣрите въ която и да е скамейка, гласувайте за него. Но помнѣте, че ви казахъ, че между тѣхъ има маса хора, които сж ни доказали и убѣдили — не тукъ, а вънка — че не винаги работѣтъ за интереситѣ на отечеството и че не винаги милѣтъ за България, тѣй както ни се рисуватъ, но че, напротивъ, тѣ работѣтъ само за идеята да дойдѣтъ на власть, да видѣтъ своитѣ хора на власть, ако и да пропада отечеството. За тѣхъ ми бѣше думата и за тѣхъ азъ казвамъ да не гласувате. (Гласове отъ дѣсницата: Браво! — Ржкоплѣскане.) За тѣхъ само не гласувайте. А тия, които сж доказали своя патриотизъмъ, тия, които сж искрени и патриоти, които всѣки единъ денъ се борѣтъ за доброто, които не се стараѣтъ да правѣтъ обструкция, за тѣхъ гласувайте; за тѣхъ азъ не казахъ така, както ме разбрахъ нѣкои отъ прѣдговорившитѣ. Азъ казахъ, че не трѣбва въ комисииѣ да прѣвъсходствуватъ меншествата, защото всѣка партия, която е на власть, трѣбва да вроди

и духа си въ законитѣ. Защото, сега, благодарение на това, че ни една партия не е съумѣла да работи чисто въ законенъ духъ, ние имаме закони, духътъ на които не мерише на духа на никоя партия. Дойде Стоиловъ създаде други закони, дойде Грековъ — създаде други . . . (Д-ръ Никола Геннадиевъ: Сега Начовичъ ще изработи либерални закони!) Зарадъ това, азъ казахъ, че ако искаме честно да работимъ, трѣбва да се пазимъ и да не допушаме тия хора, които не сж патриоти — поне по нашето мнѣние — които не сж работили за доброто на отечеството, и които ще ни правѣтъ обструкции и нѣма да ни дадѣтъ възможность да работимъ. Това искахъ да кажжъ. Казахте, че азъ не съмъ искалъ да се допусне меншеството въ комисииѣ. Съжалявамъ, че не сте ме разбрали, и че въ това отношение несправедливо ме обвинихте. Азъ не съмъ искалъ да се не допусне меншеството въ комисииѣ. Прѣди всичко, азъ не правѣ разлика на партии, г-да. Моитѣ начала тукъ сж свършено други. Ние нѣмаме нищо, освѣнъ народни прѣдставители — които обичатъ да работѣтъ, нека работѣтъ, а които не обичатъ, да не работѣтъ. И онзи, който иска да работи, г-да, той, като депутатъ, има всичкото право да излѣзе на трибуната, да искаже своитѣ възрѣния, ние ще го изслушаме, и това, което е справедливо по нашитѣ убѣждения ще го приемемъ, а което не е справедливо, нѣма защо да го приемаме. Ето това е, което искахъ да кажжъ, и това е рационалното и справедливото. И оппозицията, и правителственитѣ: всички ще вземѣтъ участие; но ние сме свободни да гласуваме за тогозъ, за когото искаме. Това искахъ да кажжъ, че ще бжде милость ако ние не сме убѣдени за нѣкого, че е достоенъ, и влѣзе въ комисииѣ, само защото е отъ меншеството. (Единъ прѣдставителъ: По-напрѣдъ друго-яче го казахте!) Азъ мислѣ, че е оскърбление даже, ако нѣкого изберемъ подъ такъвъ прѣдлогъ. Той трѣбва да влѣзе въ комисииѣ само ако е достоенъ, като депутатъ, а не защото е меншество или болшинство. Това не е съобразно даже съ достойнството на депутатитѣ. Това искахъ да кажжъ, г-да прѣдставители, и съжалявамъ, че вие ме криво разбрахте. Азъ се извинявамъ въ всѣки случай, г-да, ако въ първата ми постѣпка въ тая свещена ограда станахъ причина за такъвъ нежелателенъ инцидентъ.

Атанасъ П. Краевъ: Имамъ ли думата, г-не прѣдсѣдателю, за едно кжсо обяснение?

Прѣдсѣдателъ: Има думата г. Цанковъ.

Драганъ Цанковъ: Азъ нѣма да говорѣмъ много. Г-нъ министръѣ на полицията, който туряше полицията въ горитѣ за да бие хората . . . (Гласове: Охо, о!) (Шумъ. Смѣхъ.) Слушайте ме!

Г-нъ министръѣ казва ни, че въ Правилника е показано, какъ да става избираването на комисииѣ, а пѣкъ прѣдложението на г. Краева било противъ Правилника. Г-нъ Краевъ, като прѣдлага своето прѣдложение, казва именно това, Правилникътъ да се измѣни въ тая смисълъ, споредъ неговото прѣдложение. Правилникътъ не е законъ, който не може да се измѣнява. Когато законитѣ всѣка година ги измѣняватъ, правилницитѣ пѣкъ Народното Събрание

има право всѣко засѣдание да ги измѣнява. (Дѣсницата: А, а!) всѣко засѣдание, а не всѣка година. Г-нѣт Министрътъ на Вжтрѣшнитѣ Работи е много далеко още отъ конституционнитѣ обноси. (Смѣхъ въ лѣвицата.) — (Д-ръ Кирякъ Н. Провадалиевъ: Въ Русия ли научи конституционализма?) Защото, ако той разбираше отъ конституционни обноси, той не щѣше да тури своитѣ шайки и своята полиция да биждѣ хората. (Гласове отъ дѣсницата: Не е вѣрно!)

Министръ Д-ръ Василь Радославовъ: Протестирамъ! Д-ръ Никола Генадиевъ: Вѣрно е!

Петъръ Н. Даскаловъ: Г-нѣт Цанковъ е една археологическа раскопка! (Шумъ.)

Единъ прѣдставителъ: Ако бѣше така, г-нѣт Цанковъ, Вие нѣмаше да бждете избранъ!

Тодоръ Хр. Щирковъ: Г-да прѣдставители! Тѣй като досега прѣдговорившитѣ доста добръ обяснихъ въпроса, азъ считамъ освѣтлени дебатитѣ и правя прѣдложение да се прѣкратятъ. (Шумъ.)

Прѣдсѣдателъ: Има прѣдложение за прѣкращение на дебатитѣ.

Атанасъ П. Краевъ: Молж, нѣколко думи ще кажъ.

Миланъ Макавѣевъ: Завари една каша и . . . Да му се не дава дума. (Шумъ.)

Атанасъ П. Краевъ: Каква каша, г-нѣт Макавѣевъ?

Прѣдсѣдателъ: (Звъни.) Г-нѣт Краевъ! Вие, когато бѣхте прѣдсѣдателствующъ . . .

Атанасъ П. Краевъ: Азъ искамъ да заявжъ слѣдующето. Има Правилникъ на VII-то Обикновено Народно Събрание и че VIII-то и IX-то съ воѣ е приемало да се ржководи по тоя Правилникъ, когато X-то Обикновено Народно Събрание, досега не е вотирало, че ще се ржководи по прецеденти. Въпросътъ е откритъ. Колкото се отнася до Правилника на Събранието, той не ограничава числото на членовѣтъ въ комиситѣ.

Прѣдсѣдателъ: Г-нѣт Краевъ! Вие, когато бѣхте на прѣдсѣдателското мѣсто, щомъ имаше прѣдложение за прѣкращение на дебатитѣ, не давахте думата. Молж Ви се, уважавайте това!

Ще турж на гласуване прѣдложението за прѣкращение на дебатитѣ. Молж, ония г. г. прѣдставители, които сж съгласни да се прѣкратятъ дебатитѣ, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Констатирамъ болшинство. Дебатитѣ се прѣкращаватъ. (Гласове отъ лѣвицата: Меншество бѣше! Да се провѣри!)

Има прѣдложение . . . (Д-ръ Никола Генадиевъ: Г-нѣт Министръ-Прѣдсѣдателътъ искаше думата! Защо не му я дадохте? — Ама и той избѣга.) Той искаше да отговори, обаче, по-послѣ се отказа понеже на г. Попова правяхъ шикани. (Константинъ Панайотовъ: Шикани не сж правени!)

Молж! Има прѣдложение отъ г. Генадиева, щото комиситѣ да не се прѣизбиратъ сега, но да останатъ старитѣ, като се допълнятъ съ нови членове на мѣстото на тия, които сж излѣзли. Друго едно прѣдложение отъ г. Краева за да се отложи избирането на комиситѣ

за друго засѣдание, а това да стане слѣдъ като Народното Събрание приеме една реформа, по която Народното Събрание да се раздѣли на 10 секции отъ по 15 члена и тия секции да се произнасятъ върху всѣки единъ законопроектъ и послѣ докладчицитѣ и прѣдсѣдателитѣ на тия секции да образуватъ една обща секция и тя да докладва законопроектитѣ и другитѣ прѣдложения въ Народното Събрание. (Атанасъ П. Краевъ: Чрѣзъ единъ новъ докладчикъ!) Да, чрѣзъ единъ новъ докладчикъ.

Ще турж по-напрѣдъ на гласуване прѣдложението на г. Генадиева, (Гласове: По-напрѣдъ иде прѣдложението на г. Краева!) понеже той иска . . . (Д-ръ Никола Генадиевъ: Отстъпвамъ първенството!) Тогава ще се гласува прѣдложението на г. Краева. Ония, които сж съгласни да се отложи тоя въпросъ за друго засѣдание, да си вдигнатъ ржката. (Меншество.) Значи, въпросътъ тая вечеръ ще се разрѣши.

Тогава иде на редъ прѣдложението на г. Генадиева, което е да се не избиратъ нови комисии, по старитѣ да си останатъ, като се допълнятъ съ нови членове.

Константинъ Панайотовъ: Съгласно Правилника.

Министръ Д-ръ Димитъръ К. Вачовъ: Не е съгласно Правилника!

Димитъръ Петковъ: (Къмъ Министра на Народното Просвѣщение.) Когато на министерската скамейка сѣдите и не знаете тия работи.

Прѣдсѣдателъ: Азъ мислж, че не трѣбва да се оскърбяватъ единъ-други.

Тия, които сж съгласни съ прѣдложението на г. Генадиева да си вдигнатъ ржката. (Меншество.) Значи, ще се пристжпи къмъ избирането на нови комисии. Този въпросъ се разрѣшава. Ще пристжпимъ къмъ избирането на комиситѣ.

Иде на първо мѣсто избирането комисия по Министерството на Външитѣ Дѣла. (Атанасъ П. Краевъ: Молж! Азъ направихъ самостоятелно прѣдложение, колко комисии да има!) Азъ мислж, че това прѣдложение на г. Краева е отъ такъвъ характеръ, който има видъ на измѣнение Правилника. Понеже тая реформа, макаръ, че не се поддържа отъ мнозина, е много рационална, много добра, може да послужи на г. Краева за прѣдметъ на едно прѣдложение за измѣнение на Правилника, толкова повече, че трѣбва да измѣнимъ Правилника, и тия хубави начала, които сж прокарани въ Франция и въ другитѣ парламентарни страни, може да се прокаратъ и въ нашия Правилникъ. Затова, молж г. Краева да не настоява на това, защото азъ вѣрвамъ, че той ще намѣри толкова партизани, щото да се прокаратъ тия негови начала въ Правилника, когато дойде той да се разисква.

Атанасъ П. Краевъ: Позволѣте ми, г-не прѣдсѣдателю, да обржж Вашето благосклоно внимание . . . (Единъ прѣдставителъ отъ дѣсницата: Въпросътъ е исчерпанъ!) Ама търпѣние малко! Какво викаете тамъ? Чл. 35-й отъ Вжтрѣшния правилникъ не ограничава Събранието, колко члена трѣбва да избере въ всѣка една комисия, а казва, че Събранието опрѣдѣля числото на членовѣтъ за разнитѣ комисии. Какво се развивахте тамъ? (Единъ прѣдста-

витель отъ дѣсницата: Говоришъ по 20 пжти!) Тѣй щото, Правилникътъ развѣрзва ржцѣтъ на Камарата. И азъ моля да се тури на вотиране моето прѣдложение.

Прѣдсѣдатель: Вашето прѣдложение бѣше да се отложи въпросътъ . . .

Атанасъ П. Краевъ. Не, не! Да се избержтъ 10 комисии съ по 15 члена. Кога го формулирахте Вие?

Прѣдсѣдатель: То падна.

Атанасъ П. Краевъ: Падна първото прѣдложение!

Прѣдсѣдатель: Тия, които сж съгласни съ прѣдложението на г. Краева, да си вдигнатъ ржката. (Меншество.) Меншество.

И така, ще се пристѣпни къмъ избиране разнитѣ комисии по министерствата.

На първо мѣсто иде избиране комисия по Министерството на Външнитѣ Работи и на Исповѣданията.

Моля Народното Събрание да се произнесе: отъ колко члена да се състои тази комисия и по какъвъ начинъ да стане прѣдлагането на лицата.

Д-ръ Кирикъ Н. Провадалиевъ: Азъ прѣдлагамъ, комисиятъ да бждѣтъ 10-члени и членовѣтъ на всѣка една отъ тия комисии да се прѣдлагатъ отъ бюрото.

Прѣдсѣдатель: Има прѣдложение, щото всичкитѣ комисии по разнитѣ министерства да се състожатъ отъ по 10 души, членовѣтъ на които да се прѣдлагатъ отъ бюрото. Който е за това прѣдложение, (Драганъ Цанковъ: Дайте думата по това прѣдложение!) моля да си вдигне ржката. (Болшинство.) Приема се.

И тѣй, пристѣпваме къмъ избиране членовѣтъ на комисията по Министерството на Външнитѣ Работи и на Исповѣданията.

Атанасъ П. Краевъ: Азъ констатирамъ, че бюрото не се е конституирало, за да разрѣши въпроса!

Избра се новъ подпрѣдсѣдатель. Вие нѣмахте възможность да вземете и неговото мнѣние.

Прѣдсѣдатель: Моля, г-нъ Краевъ.

Бюрото прѣдлага за членъ на тази комисия г. Д-ръ Стоянъ Даневъ. Който го приема да си вдигне ржката. (Болшинство.) Приема се.

Бюрото прѣдлага г. Д-ръ Йорданъ Ц. Нейовъ. (Приема се.)

Бюрото прѣдлага г. Д-ръ Кирикъ Н. Провадалиевъ. (Приема се.)

Бюрото прѣдлага г. Д-ръ Т. Стаменовъ. (Приема се.)

Д-ръ Никола Генадиевъ: Ха! За външнитѣ работи мунасишъ! (Единъ прѣдставителъ: По-мунасишъ отъ тебе!)

Прѣдсѣдатель: Бюрото прѣдлага г. Д-ръ Паскалъ Табурновъ. (Приема се.)

Бюрото прѣдлага г. Д-ръ Константинъ Стоиловъ. (Приема се.)

Бюрото прѣдлага г. Д-ръ Василь Дочевъ. (Приема се. Гласове: А а!)

Бюрото прѣдлага г. Д-ръ Петъръ Гудевъ. (Приема се.)

Бюрото прѣдлага г. Д-ръ Пеню Динчевъ. (Приема се.)

Бюрото прѣдлага г. Д-ръ Филиппъ Симеоновъ. (Приема се.)

И така, за членове въ комисията по Министерството на Външнитѣ Работи и на Исповѣданията сж избрани г. г.

докторитѣ: Даневъ, Нейовъ, Провадалиевъ, Стаменовъ, Табурновъ, Стоиловъ, Дочевъ, Гудевъ, Динчевъ и Симеоновъ.

Минаваме къмъ избрането членовѣтъ на комисията по Министерството на Вътрѣшнитѣ Работи.

Бюрото прѣдлага за членъ на тази комисия г. Д-ръ Лазаръ Догоровъ. (Приема се.)

Бюрото прѣдлага г. Коста Ранковъ. (Приема се.)

Бюрото прѣдлага г. Никифоръ Влаевъ. (Приема се.)

(Гласове: Нѣма го тукъ!)

Бюрото прѣдлага г. Никола Гимиджийски. (Приема се.)

Бюрото прѣдлага г. Илия Вълчевъ. (Приема се.)

(Гласове: А а! . . . Разбира се!)

Бюрото прѣдлага г. Христо Г. Поповъ. (Приема се.)

Бюрото прѣдлага г. Илия Стоковъ. (Приема се.)

Бюрото прѣдлага г. Димитъръ Мантовъ. (Приема се.)

(Гласове: О о!)

Бюрото прѣдлага г. Михаилъ Давидовъ. (Приема се.)

Бюрото прѣдлага г. Гавриилъ Константиновъ. (Приема се.)

По Министерството на Правосѣдието.

Бюрото прѣдлага за членъ въ тази комисия г. Д-ръ Стоянъ Даневъ. (Приема се.)

Бюрото прѣдлага г. Владимиръ Недѣлевъ. (Приема се.)

Бюрото прѣдлага г. Александъръ Арсениевъ. (Приема се.)

Бюрото прѣдлага г. Атанасъ П. Краевъ. (Приема се.)

Бюрото прѣдлага г. Д-ръ Ф. Симеоновъ. (Приема се.)

Бюрото прѣдлага г. Христо Ив. Поповъ. (Приема се.)

Бюрото прѣдлага г. Иванъ Бѣлиновъ. (Приема се.)

Бюрото прѣдлага г. Д-ръ Йорданъ Ц. Нейовъ. (Приема се.) (Единъ прѣдставителъ отъ лѣвицата: Той въ три комисии става членъ!)

Бюрото прѣдлага г. Д-ръ Паскалъ Табурновъ. (Приема се.)

Бюрото прѣдлага г. Д-ръ Пеню Динчевъ. (Приема се.)

По Министерството на Просвѣщението.

Бюрото прѣдлага за членъ въ тази комисия г. Божилъ Райновъ. (Приема се.)

Бюрото прѣдлага г. Петъръ Н. Даскаловъ. (Приема се.)

Бюрото прѣдлага г. Никола Йонковъ-Влашкинъ. (Приема се.) (Д-ръ Никола Генадиевъ: Доста просвѣтенъ човѣкъ! — Никола Йонковъ-Влашкинъ: По-напрѣдъ гласуваше за мене!)

Бюрото прѣдлага г. Михаилъ Сарафовъ. (Приема се.)

Бюрото прѣдлага г. Стефанъ Жѣлтовъ. (Приема се.)

Бюрото прѣдлага г. Кръстанъ Доцевъ. (Приема се.)

Бюрото прѣдлага г. Славчо Бабаджановъ. (Приема се.)

Бюрото прѣдлага г. Михаилъ Давидовъ. (Приема се.)

Бюрото прѣдлага г. Александъръ Арсениевъ. (Приема се.)

Бюрото прѣдлага г. Константинъ Досевъ. (Приема се.)

По Министерството на Финанситѣ.

Бюрото прѣдлага за членъ въ тази комисия г. Петко Каравеловъ. (Приема се.)

Бюрото прѣдлага г. Коста Ранковъ. (Приема се.)

Бюрото прѣдлага г. Константинъ х. Калчевъ. (Приема се.)

Бюрото прѣдлага г. Стефанъ Къойбашиевъ. (Приема се.)

Бюрото прѣдлага г. Тодоръ Георгиевъ. (Приема се.)

Бюрото прѣдлага г. Стефанъ П. Недевъ. (Приема се.)

Бюрото прѣдлага г. Никола Странски. (Приема се.)

Бюрото прѣдлага г. Д-ръ Паскалъ Табурновъ. (Приема се.)
 Бюрото прѣдлага г. Тодоръ Шипковъ. (Приема се.)
 Бюрото прѣдлага г. Паскалъ Гълъбаровъ. (Приема се.)
 Бюрото прѣдлага г. Деню Маневъ. (Приема се.)

Комисия по Министерството на Обществения Сгради, Птищата и Съобщенията. (Д-ръ Никола Геннадиевъ: Г-нъ Захарий Митовъ прѣдлагамъ!)

Бюрото прѣдлага за членъ въ тая комисия г. Тодоръ Георгиевъ. Който го приема да си вдигне ржката. (Болшинство.) Приема се.

Бюрото прѣдлага г. Александъръ Арсениевъ. (Приема се.)
 Бюрото прѣдлага г. Кирилъ Аврамовъ. (Приема се.)
 Бюрото прѣдлага г. Господинъ Байновъ. (Приема се.)
 Бюрото прѣдлага г. Панайотъ Чорбаджиевъ. (Приема се.)
 Бюрото прѣдлага г. Коста Ранковъ. (Приема се.)
 Бюрото прѣдлага г. Миланъ Макавѣевъ. (Приема се.)
 Бюрото прѣдлага г. Стефанъ Хр. Савовъ. (Приема се.)
 Бюрото прѣдлага г. Димитъръ Н. Провадалиевъ.

(Приема се.)

Бюрото прѣдлага г. Константинъ Апостоловъ. (Приема се.)

Комисия по Министерството на Търговията и Земле-дѣлието.

Бюрото прѣдлага за членъ въ тая комисия г. Стефанъ Калчовъ. Който го приема да си вдигне ржката. (Болшинство.) Приема се.

Бюрото прѣдлага г. Маринъ Караконовъ. (Приема се.)
 Бюрото прѣдлага г. Атанасъ Г. Куловъ. (Приема се.)
 Бюрото прѣдлага г. Ст. Чешмеджиевъ. (Приема се.)
 Бюрото прѣдлага г. Тодоръ Георгиевъ. (Приема се.)
 Бюрото прѣдлага г. Лазаръ Дуковъ. (Приема се.)
 Бюрото прѣдлага г. Никола Ненчовъ. (Приема се.)
 Бюрото прѣдлага г. Минчо Нейчовъ. (Приема се.)
 Бюрото прѣдлага г. Тодоръ Щирковъ. (Приема се.)
 Бюрото прѣдлага г. Богданъ Станковичъ. (Приема се.)
 Комисия по Военното Министерство.

Бюрото прѣдлага за членъ въ тая комисия г. Христо Г. Поповъ. Който го приема да си вдигне ржката. (Болшинство.) Приема се.

Бюрото прѣдлага г. Вѣлю Стефовъ. (Приема се.)
 Бюрото прѣдлага г. Захарий Митовъ. (Приема се.)
 Бюрото прѣдлага г. Иванъ С. Кирковъ. (Приема се.)
 Бюрото прѣдлага г. Никола Боневъ. (Приема се.)
 Бюрото прѣдлага г. Иванъ Вѣлиновъ. (Приема се.)
 Бюрото прѣдлага г. Константинъ Досевъ. (Приема се.)
 Бюрото прѣдлага г. Кирилъ Н. Добревъ. (Приема се.)
 Бюрото прѣдлага г. Иванъ Московъ. (Приема се.)
 Бюрото прѣдлага г. Константинъ Липовански. (Приема се.)
 И тъй комисията по разнитѣ министерства се избрахъ.

На дневенъ редъ, слѣдъ това, иде избиране на проше-тарна комисия и комисия по провѣрката на изборитѣ. По-напрѣдъ ще стане избиране на проше-тарна комисия. Молиж Народното Събрание да рѣши: какъ желае да стане избирането на проше-тарната комисия и отъ колко члена да се състои тя.

Д-ръ Филипъ Симеоновъ: Прѣдлагамъ 30 души да бждатъ и да има отъ всѣки окръгъ.

Прѣдседателъ: Има прѣдложение комисията да се състои отъ 30 души, които така сѣщо да се прѣдлагатъ отъ бюрото, и да бждатъ: 22-мата отъ всѣки окръгъ по единъ и 8 допълнителни членове. Молиж ония г. г. прѣд-ставители, които приематъ това прѣдложение, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Бюрото прѣдлага отъ Бургазкия окръгъ г. Никола Рухчевъ. Молиж ония г. г. прѣдставители, които приематъ г. Никола Рухчевъ за членъ въ проше-тарната комисия, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Бюрото прѣдлага отъ Видинския окръгъ г. Ванко Митковъ. (Приема се.)

Бюрото прѣдлага отъ Варненския окръгъ г. Божилю Райновъ. (Приема се.)

Бюрото прѣдлага отъ Врачанския окръгъ г. Лука Братановъ. (Приема се.)

Бюрото прѣдлага отъ Кюстендилския окръгъ г. Иванъ Я. Поповъ. (Приема се.)

Бюрото прѣдлага отъ Ломския окръгъ г. Илия Геор-говъ. (Приема се.)

Бюрото прѣдлага отъ Ловчанския окръгъ г. Василь Ст. Джабарски. (Приема се.)

Бюрото прѣдлага отъ Пловдивския окръгъ г. Димитъръ Т. Барзовъ. (Приема се.)

Бюрото прѣдлага отъ Плѣвенския окръгъ г. Пойо Таба-ковъ. (Приема се.)

Бюрото прѣдлага отъ Русенския окръгъ г. Димитъръ В. Мантовъ. (Приема се.)

Бюрото прѣдлага отъ Силистренския окръгъ г. Ди-митъръ Маламеновъ. (Приема се.)

Бюрото прѣдлага отъ Свищовския окръгъ г. Иванъ Мандиковъ. (Приема се.)

Бюрото прѣдлага отъ Сливенския окръгъ г. Коста Янчевъ. (Приема се.)

Бюрото прѣдлага отъ Старо-Загорския окръгъ г. Йовчо Теневъ. (Приема се.)

Бюрото прѣдлага отъ Татаръ-Пазарджикския окръгъ г. Деню Маневъ. (Приема се.)

Бюрото прѣдлага отъ Търновския окръгъ г. Никола Бакевъ. (Приема се.)

Бюрото прѣдлага отъ Трънския окръгъ г. Никола Ценовъ. (Приема се.)

Бюрото прѣдлага отъ Софийския окръгъ г. Василь Геомевъ. (Приема се.)

Бюрото прѣдлага отъ Севлиевокия окръгъ г. Стефанъ П. Недевъ. (Приема се.)

Бюрото прѣдлага отъ Разградския окръгъ г. Никола Ненчовъ. (Приема се.)

Бюрото прѣдлага отъ Хасковския окръгъ г. Д-ръ Т. Стаменовъ. (Приема се.)

Бюрото прѣдлага отъ Шуменския окръгъ г. Д-ръ Кирякъ Провадалиевъ. (Приема се.)

За допълнителни членове бюрото прѣдлага г. Иванъ Бобевски. Който го приема да си вдигне ржката. (Бол-шинство.) Приема се.

Бюрото прѣдлага г. Вѣлчанъ Г. Чапжровъ. (Приема се.)

Бюрото прѣдлага г. Никола Йонковъ - Владикинтъ. (Приема се.)

Бюрото прѣдлага г. Жеко Стояновъ. (Приема се.)

Бюрото прѣдлага г. х. Шемшединъ Лятифовъ. (Приема се.)

Бюрото прѣдлага г. Васил Кънчовъ. (Приема се.)

Бюрото прѣдлага г. Тодоръ Щирковъ. (Приема се.)

Бюрото прѣдлага г. Мутишъ Мустафовъ. (Приема се.)

Остава да се избере комисия за проверката на изборитѣ. Молж Народното Събрание да рѣши, отъ колко души да се състои тази комисия и какъ да стане избирането ѝ. (Гласове: Както е рѣшено!)

Тодоръ Щирковъ: Да се състои отъ 20 души и лицата да се прѣдлагатъ отъ бюрото!

Прѣдседателъ: Г-нъ Щирковъ прѣдлага, щото проверочната комисия да се състои отъ 20 души и лицата да се прѣдлагатъ отъ бюрото.

Атанасъ П. Краевъ: Прѣди да турите на гласуване, това прѣдложение, позволѣте ми да кажъ, че е крайно неудобно и непрактично да се избира комисия за разглеждане прошения въ такъвъ грамаденъ съставъ. Трѣбва разсилниятъ цѣла една седмица да ходи изъ София да търси членовѣ ѝ, за да ги вика на засѣдание.

Прѣдседателъ: Г-нъ Краевъ! Тая комисия не е за прошенията.

Има прѣдложение.

Атанасъ П. Краевъ: Азъ молж, прѣди да се тури на вотиране избирането на друга комисия, понеже се избира пропетарна комисия, ако е възможно да се вземе рѣшение, щото тази комисия да се раздѣли на секции.

Прѣдседателъ: Тѣ, г-нъ Краевъ, помежду си ще се разпрѣдѣлжтъ на секции и затуй именно се избрахъ 30 души.

Атанасъ П. Краевъ: Тогава добръ!

Прѣдседателъ: Има прѣдложение отъ г. Щиркова, щото проверочната комисия да се състои отъ 20 души и да се прѣдлагатъ членовѣ отъ бюрото. Молж тия отъ г. г. прѣдставителитѣ, които приематъ това прѣдложение, да си вдигнатъ ржката. (Волшинство.) Приема се.

Бюрото прѣдлага за членъ на проверочната комисия г. Миланъ Макавѣевъ. Молж ония отъ г. г. прѣдставителитѣ, които приематъ г. Макавѣева за членъ на тая комисия, да си вдигнатъ ржката. (Волшинство.) Приема се.

Бюрото прѣдлага г. Д-ръ Филипъ Симеоновъ. (Приема се.)

Бюрото прѣдлага г. Никола Гимиджийски. (Приема се.)

Бюрото прѣдлага г. Владимиръ Недѣлевъ. (Приема се.)

Бюрото прѣдлага г. Никола Ненчовъ. (Приема се.)

Бюрото прѣдлага г. Панайотъ Чорбаджиевъ. (Приема се.)

Бюрото прѣдлага г. Димитъръ Маламеновъ. (Приема се.)

Бюрото прѣдлага г. Никола Йонковъ - Владикинтъ. (Приема се.)

Бюрото прѣдлага г. Никола Ценовъ. (Приема се.)

Бюрото прѣдлага г. Тодоръ Георгиевъ. (Приема се.)

Бюрото прѣдлага г. Воню Лунговъ. (Приема се.)

Бюрото прѣдлага г. Жеко Стояновъ. (Приема се.)

Бюрото прѣдлага г. Илия Стоковъ. (Приема се.)

Бюрото прѣдлага г. Димитъръ Барзовъ. (Приема се.)

Бюрото прѣдлага г. Александъръ Людекановъ. (Приема се.)

Бюрото прѣдлага г. Александъръ Арсениевъ. (Приема се.)

Бюрото прѣдлага г. Коста Ранковъ. (Приема се.)

Бюрото прѣдлага г. Ангелъ Крушковъ. (Приема се.)

Бюрото прѣдлага г. Д-ръ Пеню Динчевъ. (Приема се.)

Бюрото прѣдлага г. Д-ръ Василъ Дочевъ. (Приема се.)

И така, свършва се въпросътъ за избирането на комисии по изборитѣ. Понеже никой докладъ не е готовъ досега, тая вечеръ нѣма да става разискване по тѣхъ. Поканвамъ г. г. анкетъоритѣ, които сж готови съ докладитѣ си, да се приготвятъ за идущето засѣдание да ги докладватъ.

Атанасъ П. Краевъ: Молж, ако е възможно, да се постави на дневенъ редъ за идущето засѣдание избирането на бюджетарна комисия.

Прѣдседателъ: Понеже бюджетитѣ не сж още внесени и може би да отиде още една недѣля, до като се внесжтъ, затова, щомъ се внесе поне единъ отъ бюджетитѣ отъ нѣкое министерство, още въ първото засѣдание ще се пристъпи къмъ избиране на бюджетарна комисия.

Георги Шиваровъ: Азъ ще молж г. Министра на Финанситѣ да внесе часъ по-скоро законопроекта за десетъка. Извѣстно ви е, г-да, колко този законопроектъ интересува цѣлото земледѣлческо население въ страната. Този въпросъ бѣше възбуденъ още въ извънредната сесия. Всѣки единъ отъ васъ, прѣди да трѣгне за София, е изслушалъ своитѣ избиратели по този въпросъ и знае колко ги интересува. Така щото, азъ мислж, че има мѣсто да се помоли г. Министерътъ да внесе, колкото е възможно по-скоро, този законопроектъ, който да прѣдшествува всичкитѣ други законопроекти, защото той интересува всички ни, безъ разлика на партия.

Атанасъ П. Краевъ: Г-нъ Министерътъ на Финанситѣ иска думата!

Прѣдседателъ: Има думата г. Министерътъ на Финанситѣ.

Министъръ Михаилъ Теневъ: Исканъ да съобщж само, че бюджетътъ се приготвява. Ще употребж всички възможни усилия, за да може да бжде прѣдставенъ до 1-й ноемврий. До десетина дни повечето отъ бюджетитѣ ще бжджтъ прѣдставени въ Народното Събрание, за да иматъ възможность всички да ги изучжтъ. (Единъ прѣдставителъ отъ лѣвицата: Взимаме актъ!) Сжщо и въпросътъ за десетъка е на изучване, и по него въ най-скоро врѣме ще сезирамъ Народното Събрание.

Славчо Бабаджановъ: Въ края на извънредната сесия, г-да прѣдставители, се внесе едно прѣдложение за изменение Закона за печата, отъ мене и отъ г. г. Габровски и Хаджиева. Менѣ ми се струва, че е право, понеже въ извънредната сесия не можа да се разгледа, сега да се тури на дневенъ редъ. Молж, прочее, г. прѣдседателя, да го тури на дневния редъ, понеже то е внесено.

Димитъръ Петковъ: Не е право!

Миланъ Макавѣевъ: За смъртта на такива прѣдложения има въ Правилника!

Прѣдседателъ: Свършихте ли, г-нъ Бабаджановъ?

Славчо Бабаджановъ: Азъ свършихъ и ще Ви моля да го поставите на дневенъ редъ.

Прѣдсѣдатель: Г-нъ Досевъ има думата. Но, мисля, че този въпросъ е разрѣшенъ, самъ по себе си.

Димитъръ Петковъ: Нѣма нужда да се говори, защото този въпросъ е разрѣшенъ!

Константинъ Досевъ: Искать думата за да кажъ, че щомъ единъ проектъ, внесенъ въ Народното Събрание, не получи своето разрѣшение до закриването на сесията, той се счита за пропадналъ, и, ако трѣбва да се разрѣшава, трѣбва да се внесе наново въ слѣдующата сесия.

Димитъръ Петковъ: Вѣрно!

Прѣдсѣдатель: И тъй, г-да, трѣбва да наредимъ дневния редъ за идущето засѣдание. Както казахъ по-рано, на дневенъ редъ за идущето засѣдание остава докладътъ на анкетнитѣ комисии. Ще помоля, ако е възможно, нѣкои отъ допълнителнитѣ избори да се провѣржтъ до петъкъ, г. г. докладчицитѣ да заявжтъ, за да се поставжтъ на дневния редъ. Но, азъ мисля, че нѣма да се успѣе и затова ще остане за друго засѣдание.

Има да съобщж на г. г. прѣдставителитѣ, че бюрото счита, че персональтъ отъ секретари — останали само 7 души — е малкъ и ще трѣбва да се попълни. Ще трѣбва да се постави на дневенъ редъ и въпросътъ за попълнение на бюрото съ секретари, а числото имъ ще се опрѣдѣли въ идущето засѣдание.

Друго едно съобщение има да ви направж, че разрѣшихъ нѣколко отпуски, именно: на г. Чорбаджиева разрѣшихъ 5-дневенъ отпускъ, по домашни причини; на г. Патадопуло разрѣшихъ 6-дневенъ отпускъ; на г. Минчо Нейчовъ сжщо 6-дневенъ отпускъ, и на г. Ибишева — 7-дневенъ отпускъ. Ще моля Народното Събрание да се произнесе, да одобри тия разрѣшени отпуски. (Константинъ Панайотовъ: Нѣма нужда да се произнася Събранието; то е Ваше право!)

Получихъ днесъ едно заявление отъ г. Никола Странски, съ което иска да му се разрѣши 10-дневенъ отпускъ. Понеже това заявление получихъ сега и Народното Събрание е суверено да разрѣшава такива отпуски, азъ го моля да разрѣши отпуската на г. Странски. (Гласове: Разрѣшаваме!) Моля ония, които сж съгласни да се разрѣши 10-дневенъ отпускъ на г. Никола Странски, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Разрѣшава му се.

Друго едно заявление има отъ г. Д-ръ Йорданова. Той иска сжщо 10-дневенъ отпускъ. (Атанасъ П. Краевъ: Това е Ваше право! Прочетете чл. 5-й!) Моля Ви се! Азъ знамъ Правилника; понеже го получихъ сега, затуй питамъ Събранието. (Атанасъ П. Краевъ: Или имаме правилникъ, или нѣмаме!) Ще се тури на гласуване. Който сж съгласни да се даде на г. Д-ръ Йорданова 10-дневенъ отпускъ, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Разрѣшава се.

Г-да! Има да ви съобщж още, че е постжпило едно прѣдложение отъ Министерство на Финанситѣ, съ което моли Народното Събрание да приеме едно рѣшение, за да се замѣнжтъ датитѣ въ контракта и текста на титритѣ на заема, който вотирахме въ миналата избѣредна сесия; тамъ,

гдѣто тия дати били означени съ нашъ и европейски стилъ, да се замѣнжтъ съ европейски стилъ, тъй като всичкитѣ наши заеми сж били така направени, толкозъ повече, че отъ идущата година ние ще имаме вече 13 дни напредъ, понеже, споредъ Юлианския календаръ, идущата година е високосна, а пъкъ европейцитѣ нѣма да я брожтъ за такава.

Иванъ Московъ: Тогава, г. Теневъ ги е излъгалъ!

Константинъ Панайотовъ: Лошо число е 13!

Прѣдсѣдатель: То е за избѣгване на недоразумѣния, и азъ мисля, че трѣбва да се тури на дневенъ редъ, или да се испрати на комисия, понеже това е чисто административна работа, безъ всѣкакво значение. Тъй щото, азъ мисля, да се приеме, щото туй прѣдложение да се испрати въ комисията по Министерството на Финанситѣ, която да го разгледа и подиръ да го внесе. (Гласове: Съгласни!)

Който приема това прѣдложение

Атанасъ П. Краевъ: Та Вие само го съобщавате сега!

Прѣдсѣдатель: Именно.

Атанасъ П. Краевъ: То е едно прѣдложение, съ което се измѣнява едно нѣщо отъ законодателенъ характеръ. Трѣбва да се тури на дневенъ редъ, да се обсъди, а послѣ, ще отива ли въ комисия, или въ сжщото засѣдание ще се рѣши, то е другъ въпросъ.

Прѣдсѣдатель: Тогазъ, ще се напечата това прѣдложение, ще се раздаде на г. прѣдставителитѣ и ще се тури на дневенъ редъ.

Атанасъ П. Краевъ: Слѣдъ като свършите съобщенията, моля дайте си думата.

Прѣдсѣдатель: Има да направж и друго съобщение. Постжпило е въ Народното Събрание едно искане отъ „Комитета Царь Освободителъ, Александъръ II-й,“ съ което иска една помощ за въздигане паметникъ на Царя-Освободителя и за единъ приютъ.

Атанасъ П. Краевъ: Работа чисто бюджетарна!

Прѣдсѣдатель: Азъ мисля, че и това прѣдложение трѣбва да се тури на дневенъ редъ.

Атанасъ П. Краевъ: Просто да се отнесжтъ до г. Министра на Финанситѣ, и той ще го тури въ бюджета.

Прѣдсѣдатель: Това искане ще се тури на дневенъ редъ, г-да.

Атанасъ П. Краевъ: Просто да се испрати на прошетарната комисия, а пъкъ тя ще го рекомандува на г. Министра на Финанситѣ.

Прѣдсѣдатель: По този начинъ се нарежда дневния редъ за идущето засѣдание.

Има ли нѣкой да направи нѣкое ново прѣдложение за дневния редъ за идущето засѣдание?

Атанасъ П. Краевъ: Азъ Ви искахъ нѣколко пжти думата!

Прѣдсѣдатель: Имате думата.

Атанасъ П. Краевъ: Избрахме прошетарна комисия. Между многото прошения, които има тя да разглежда, г-да, ще намѣри цѣла купчина прошения отъ чужди подданици, живущи въ България отъ освобождението насамъ, които искатъ да не се ползватъ вече отъ прѣимуществата, които имъ даватъ капитулациитѣ; искатъ да станжтъ български

подданици — да се ползватъ съ еднакви права, като насъ, и да носятъ всички тежести, като български граждани. Ако досега, г-да, не сж били разгледани тия прошения, причината е била, че Законътъ за българското подданство отъ 1883 год. не се е считалъ нито достатъчно пъленъ, нито пъкъ задължителенъ за Народното Събрание, понеже бѣше дѣло, както е извѣстно, на Държавния Съвѣтъ, а не на Народното Събрание. Въ VIII-то Обикновено Народно Събрание бѣше внесенъ новъ проектъ за законъ за българското подданство и ние въ комисията го обсъдихме. Азъ сезирамъ случая и моля г. Министра на Външнитѣ Работи да се занимае съ този въпросъ и да ни внесе стария проектъ,

ако обича, съ нѣкои измѣнения по духа и принципитѣ, които той сподѣля въ областта на международното право, за да се изработи единъ Законъ за българското подданство и по този начинъ да може да се регулиратъ веднажъ завинаги правоотношенията на държавата спрямо лицата, които обитаватъ въ България, които населяватъ нашата територия.

Прѣдсѣдателъ: Понеже дневниятъ редъ е исчерпанъ и дневниятъ редъ за идущето засѣдание е нареденъ, засѣданието се затваря.

Съгласно Правилника, слѣдующето засѣдание ще бѣде въ петъкъ.

(Затворено въ 7 часътъ вечерта.)

Прѣдсѣдателъ: Жечо А. Бакаловъ.

Подпрѣдсѣдатели: { Д-ръ Сава Иванчовъ.
Йовъ Титоровъ.

Секретари: { Д-ръ Пеню Динчевъ.
Коста Ранковъ.
Д-ръ Христо Йордановъ
Миланъ Макавѣевъ.

Секретари: { Иванъ Бѣлиновъ.
Д-ръ Петъръ Гудевъ.
Владимиръ Недѣлевъ.

Началникъ на Стенографическото Бюро: Т. Хр. Гълъбовъ.

